

PŘIJATÉ TEXTY

P10_TA(2025)0075

Ochrana finančních zájmů Evropské unie - boj proti podvodům - výroční zpráva za rok 2023

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 6. května 2025 o ochraně finančních zájmů Evropské unie - boji proti podvodům - výroční zprávě za rok 2023 (2024/2083(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na čl. 310 odst. 6 a čl. 325 odst. 5 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva o fungování EU“),
- s ohledem na zprávu Komise ze dne 25. července 2024 nazvanou „35. výroční zpráva o ochraně finančních zájmů Evropské unie a boji proti podvodům - 2023“ (COM(2024)0318) (zpráva o ochraně finančních zájmů za rok 2023),
- s ohledem na výroční zprávu Evropského úřadu pro boj proti podvodům (OLAF) za rok 2023¹ a na zprávu o činnosti dozorčího výboru úřadu OLAF za rok 2023²,
- s ohledem na výroční zprávu Úřadu evropského veřejného žalobce (EPPO) za rok 2023 zveřejněnou dne 1. března 2024,
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2020/2092 ze dne 16. prosince 2020 o obecném režimu podmíněnosti na ochranu rozpočtu Unie³ (nařízení o podmíněnosti),
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. října 2019 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie⁴ (směrnice o oznamovatelích), a zprávu Komise

¹ OLAF, „Dvacátá čtvrtá zpráva Evropského úřadu pro boj proti podvodům za období 1. ledna až 31. prosince 2023“, 2023.

² Úř. věst. C, C/2024/5658, 23.9.2024, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/C/2024/5658/oj>.

³ Úř. věst. L 433 I, 22.12.2020, s. 1, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj>.

⁴ Úř. věst. L 305, 26.11.2019, s. 17., ELI:
<http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1937/oj>.

o provádění a uplatňování této směrnice ze dne 3. července 2024 (COM(2024)0269),

- s ohledem na sdělení Komise ze dne 5. července 2023 nazvané „Zpráva o právním státu 2023 – Stav právního státu v Evropské unii“ (COM(2023)0800) a na usnesení Evropského parlamentu ze dne 28. února 2024 o zprávě Komise o právním státu za rok 2023¹,
- s ohledem na rozhodnutí Komise ze dne 16. prosince 2024 nezrušit opatření zavedené na základě uplatnění čl. 2 odst. 2 prováděcího rozhodnutí Rady (EU) 2022/2506 ze dne 15. prosince 2022 o opatřeních na ochranu rozpočtu Unie před porušováním zásad právního státu v Maďarsku,
- s ohledem na rozsudky Soudního dvora Evropské unie (SDEU) ze dne 16. února 2022 ve věcech C-156/21² a C-157/21³ a na prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2022/2506 ze dne 15. prosince 2022 o opatřeních na ochranu rozpočtu Unie před porušováním zásad právního státu v Maďarsku, které všechny odkazují na nařízení o podmíněnosti,
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2024/2509 ze dne 23. září 2024, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie⁴ (finanční nařízení),
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1624⁵, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1620⁶ a směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU)

¹ Úř. věst. C, C/2024/6743, 26.11.2024, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/C/2024/6743/oj>.

² Rozsudek Soudního dvora ze dne 16. února 2022: Maďarsko v. Evropský parlament a Rada Evropské unie, věc C-156/21, ECLI:EU:C:2022:97.

³ Rozsudek Soudního dvora ze dne 16. února 2022, Polsko v. Evropský parlament a Rada Evropské unie, C-157/21, ECLI:EU:C:2022:98.

⁴ Úř. věst. L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>.

⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1624 ze dne 31. května 2024 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu (Úř. věst. L, 2024/1624, 19.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1624/oj>).

⁶ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1620 ze dne 31. května 2024, kterým se zřizuje Orgán pro boj proti praní peněz a financování terorismu a mění nařízení (EU) č. 1093/2010, (EU) č. 1094/2010 a (EU) č. 1095/2010 (Úř. věst. L, 2024/1620, 19.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1620/oj>).

2024/1640¹, jež byly všechny přijaty dne 31. května 2024 a týkají se předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu, mimo jiné prostřednictvím zřízení Orgánu pro boj proti praní peněz a financování terorismu,

- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371 ze dne 5. července 2017 o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím finanční zájmy Unie² (směrnice o ochraně finančních zájmů),
- s ohledem na zprávu Komise ze dne 16. září 2022 nazvanou „Druhá zpráva o provádění směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371 ze dne 5. července 2017 o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím finanční zájmy Unie“ (COM(2022)0466),
- s ohledem na zprávu Komise ze dne 3. července 2024 o provádění a uplatňování směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. října 2019 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie (COM(2024)0269),
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060 ze dne 24. června 2021 o společných ustanoveních pro Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond plus, Fond soudržnosti, Fond pro spravedlivou transformaci a Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový, migrační a integrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky³ (nařízení o společných ustanoveních),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 24. července 2024 nazvané „Zpráva o právním státu 2024 – Stav právního státu v Evropské unii“ (COM(2024)0800),

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1640 ze dne 31. května 2024 o mechanismech, které mají členské státy zavést za účelem předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu, o změně směrnice (EU) 2019/1937 a o změně a zrušení směrnice (EU) 2015/849 (Úř. věst. L, 2024/1640, 19.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1640/oj>).

² Úř. věst. L 198, 28.7.2017, s. 29, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj>.

³ Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 159, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj>.

- s ohledem na studii nazvanou „Posílení boje proti organizované trestné činnosti: posouzení legislativního rámce“, která byla zveřejněna v prosinci 2022¹,
- s ohledem na studii nazvanou „Posílení boje proti korupci: posouzení legislativního a politického rámce“, která byla zveřejněna v lednu 2023²,
- s ohledem na studii nazvanou „Posouzení souladu opatření přijatých členskými státy za účelem přizpůsobení jejich systémů nařízení Rady (EU) 2017/1939 ze dne 12. října 2017, kterým se provádí posílená spolupráce za účelem zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce“ (EPPO), a její rozšíření, obojí zveřejněno v prosinci 2023³,
- s ohledem na společné sdělení Komise a vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku ze dne 3. května 2023 o boji proti korupci (JOIN(2023)0012) a na návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o boji proti korupci, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2003/568/SVV a Úmluva o boji proti korupci úředníků Evropských společenství nebo členských států Evropské unie a kterou se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371, který předložila Komise dne 3. května 2023 (COM(2023)0234),
- s ohledem na společnou zprávu Europolu a úřadu OLAF ze dne 6. června 2023 nazvanou „Posouzení hrozeb pro fond NextGenerationEU (NGEU)“,
- s ohledem na závěrečnou zprávu evropské veřejné ochránkyně práv ze dne 12. září 2023 o strategické iniciativě týkající se transparentnosti a odpovědnosti Nástroje pro oživení a odolnost v souvislosti s případem SI/6/2021/PVV, který byl zahájen dne 24. února 2022,
- s ohledem na zprávu Evropského účetního dvora (EÚD) nazvanou „Naše činnosti v roce 2023“, která byla zveřejněna dne 9. října 2024,
- s ohledem na přezkum Evropského účetního dvora 04/2023 ze dne 6. července 2023 nazvaný „Digitalizace hospodaření s fondy EU“,

¹ Evropská komise, Generální ředitelství pro migraci a vnitřní věci, Blondes, E., Disley, E., Hulme, S. a kol., studie nazvaná „Strengthening the fight against organised crime – Assessing the legislative framework“ (Posílení boje proti organizované trestné činnosti – posouzení legislativního rámce), Úřad pro publikace Evropské unie, prosinec 2022.

² Evropská komise, Generální ředitelství pro migraci a vnitřní věci, EY a RAND Europe pro Evropskou komisi, leden 2023.

³ Evropská komise, Generální ředitelství pro spravedlnost a spotřebitele, Tipik a Spark Legal and Policy Consulting pro Evropskou komisi, září 2023.

- s ohledem na zvláštní průzkum Eurobarometr 534 nazvaný „Postoj občanů ke korupci v EU v roce 2023“¹,
 - s ohledem na zvláštní zprávu Evropského účetního dvora 06/2023 ze dne 13. března 2023 nazvanou „Střet zájmů ve výdajích EU na soudržnost a zemědělství – rámec je zaveden, ale opatření v oblasti transparentnosti a odhalování nesrovnalostí jsou nedostatečná“,
 - s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/785 ze dne 29. dubna 2021, kterým se zavádí Program Unie pro boj proti podvodům a zrušuje nařízení (EU) č. 250/2014²,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 18. ledna 2024 o ochraně finančních zájmů Evropské unie – boji proti podvodům – výroční zprávě za rok 2022³,
 - s ohledem na článek 55 jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro rozpočtovou kontrolu (A10-0049/2025),
- A. vzhledem k tomu, že v souladu s povinností stanovenou v čl. 325 odst. 5 Smlouvy o fungování EU Komise každoročně předkládá Evropskému parlamentu a Radě zprávu o opatřeních přijatých k provádění tohoto článku, která byla vypracována ve spolupráci s členskými státy (tzv. zpráva o ochraně finančních zájmů);
 - B. vzhledem k tomu, že tyto zprávy vycházejí především z informací, které poskytly členské státy prostřednictvím systému pro řízení nesrovnalostí (IMS), včetně údajů o zjištěných nesrovnalostech a podvodech, a z údajů získaných z účetního systému Komise (ABAC);
 - C. vzhledem k tomu, že účinná opatření na ochranu finančních zájmů EU na úrovni EU je třeba provádět na základě poznatků vycházejících z údajů o konkrétní situaci v každém členském státě, zejména v případech komplexní trestné činnosti;
 - D. vzhledem k tomu, že počet odhalených a nahlášených nesrovnalostí svědčí o výsledcích úsilí členských států v boji proti nezákonné činnosti v této oblasti a neměl by být sám o sobě vykládán jako ukazatel míry špatného hospodaření nebo podvodů v členských státech;

¹ Průzkum provedený na žádost Generálního ředitelství Komise pro migraci a vnitřní věci (GR HOME) a koordinovaný Generálním ředitelstvím Komise pro komunikaci.

² Úř. věst. L 172, 17.5.2021, s. 110, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/785/oj>.

³ Úř. věst. C, C/2024/5730, 17.10.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/5730/oj>.

- E. vzhledem k tomu, že je nutné provést širší celkové posouzení souvislostí mezi výskytem nesrovnalostí, jejich odhalováním a mírou jejich nahlášení;
- F. vzhledem k tomu, že řádné řízení veřejných zdrojů a ochrana finančních zájmů EU ve všech politikách EU by měly být klíčem ke zvýšení důvěry občanů, a to zajištěním řádného a účinného využívání peněz daňových poplatníků;
- G. vzhledem k tomu, že systematické snižování výpadku příjmů z DPH by posílilo ochranu finančních zájmů Unie, posílilo daňovou spravedlnost a důvěru ve fiskální systémy, přispělo k udržitelnosti veřejných financí a podpořilo hospodářskou soudržnost mezi členskými státy, zejména v době rozpočtového tlaku;
- H. vzhledem k tomu, že do ochrany rozpočtu EU je zapojeno více subjektů na různých úrovních, které mohou splnit svůj mandát pouze prostřednictvím strukturované sítě vztahů a koordinace v rámci struktury pro boj proti podvodům (AFA)¹;
- I. vzhledem k tomu, že je třeba odpovídajícím způsobem řešit otázku rozmanitosti právních a správních systémů v členských státech a rozdílných úrovní jejich digitalizace, a to vytvořením jednotnějších, interoperabilnějších a srovnatelnějších administrativních systémů a systémů podávání zpráv v EU, aby bylo možné účinně předcházet podvodům a korupci, nesrovnalostem a jiným druhům protiprávního jednání a bojovat proti nim;
- J. vzhledem k tomu, že by měla být podporována dobrá spolupráce mezi orgány provádějícími správní vyšetřování a orgány vedoucími trestní vyšetřování jak na úrovni EU, tak na úrovni členských států;
- K. vzhledem k tomu, že systém včasného odhalování rizik a vylučování hospodářských subjektů (EDES) a systém ARACHNE představují účinné nástroje na ochranu rozpočtu EU před rizikem platební neschopnosti, nedbalosti, podvodů nebo nesrovnalostí, jichž se v případě systému EDES dopouštějí soukromé subjekty a v případě ARACHNE k nim dochází prostřednictvím vytěžování údajů a hodnocení rizik;
- L. vzhledem k tomu, že zločinecké sítě působící v EU plně využívají celou škálu špičkových informačních technologií, včetně umělé inteligence (UI), aby si usnadnily páčání trestné činnosti, z čehož pro rozpočet EU vyplývají ještě komplexnější hrozby a pro vymáhání práva nové výzvy, které vyžadují, aby struktura AFA urychlila svá zkoumání možností využití UI v boji proti podvodům;

¹ OLAF, EPPO, Europol, Eurojust, Komise, EÚD, Orgán pro boj proti praní peněz (AMLA), Evropská investiční banka (EIB) a orgány a koordinační služby pro boj proti podvodům (AFCOS) členských států.

- M. vzhledem k tomu, že předpokladem pro přístup k finančním prostředkům EU je dodržování hodnot, na nichž je EU založena, a základních práv, jakož i dodržování Listiny základních práv Evropské unie;
- N. vzhledem k tomu, že mechanismus podmíněnosti dodržováním zásad právního státu se uplatňuje na celý rozpočet EU jakožto nezbytná podmínka pro přístup ke všem finančním prostředkům EU a že v případě porušení zásad právního státu, jež ovlivňuje nebo vážně ohrožuje řádné finanční řízení rozpočtu EU nebo finanční zájmy EU, umožňuje tento mechanismus přijetí opatření;
- O. vzhledem k tomu, že článek 22 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost¹ (nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost), obsahuje ustanovení týkající se ochrany finančních zájmů EU;

Obecné poznámky ke zprávám o ochraně finančních zájmů a k závažným hrozbám

1. vítá zprávu o ochraně finančních zájmů za rok 2023 a její analýzy příslušných zjištění a podporuje doporučení uvedená ve zprávě;
2. ztotožňuje se s názorem, že účinná ochrana finančních zájmů Unie vyžaduje urychlení digitalizace, která usnadňuje sdílení znalostí, dostupnost údajů a zpracování údajů a která by zlepšila správu celkové struktury AFA; trvá na tom, že EU i vnitrostátní orgány by měly v zájmu snazší spolupráce zintenzivnit využívání digitálních nástrojů;
3. opakuje, že pro účinnou ochranu finančních zájmů Unie i pro hodnocení efektivity struktury AFA je klíčové, aby řízení činností početných složek této struktury bylo lépe měřitelné a více se zaměřovalo na výsledky;
4. připomíná, že zásadní význam má dobrá spolupráce mezi správními a soudními orgány, které vedou vyšetřování jak na úrovni EU, tak na úrovni členských států; znovu opakuje své znepokojení nad tím, že situace stále není optimální, zejména pokud jde o odhalování a hlášení podezření na podvody a nesrovnalosti a přijímání následných opatření, kde panují mezi členskými státy značné rozdíly; vybízí proto členské státy, aby k ochraně finančních zájmů Unie přistupovaly aktivně a posílily výměnu informací mezi svými vnitrostátními orgány, jakož i s institucemi a agenturami EU, a to i s cílem včas identifikovat a řešit nová rizika a trendy v oblasti podvodů; zdůrazňuje, že boj proti podvodům vyžaduje holistický a komplexní přístup, který zahrnuje všechny fáze cyklu boje proti

¹ Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>.

podvodům a zohledňuje početné, navzájem propojené a na sobě závislé subjekty a procesy zavedené na ochranu finančních zájmů Unie;

5. konstatuje, že v roce 2023 došlo v porovnání s rokem 2022 k výraznému 9% nárůstu celkového počtu podvodů a nesrovnalostí nahlášených příslušnými orgány EU a vnitrostátními orgány (13 563 v roce 2023 oproti 12 455 v roce 2022); vyjadřuje politování nad tím, že se jedná o dosud nejvyšší hodnotu, která je pokračováním rostoucího trendu v posledních pěti letech; dále konstatuje, že celkové financování v souvislosti s těmito případy v roce 2023 (1,90 miliardy EUR) bylo výrazně vyšší než v roce 2022 (1,77 miliardy EUR), což představuje nárůst o 7,3 %; bere na vědomí, že vzhledem k víceletému cyklu provádění řady programů je srovnání založené na pětiletém průměru vhodnější než srovnání meziroční, neboť umožňuje identifikovat situace v reálném čase a získat spolehlivou analýzu trendů a vzorců; oceňuje tedy, že zpráva o ochraně finančních zájmů za rok 2023 se týká výsledků za období 2019 až 2023; konstatuje, že nárůst počtu nesrovnalostí, jakož i financování, které nepřináší žádné pozitivní výsledky, poukazuje na nutnost sladit rozpočty s ukazateli výkonnosti příslušných institucí;
6. je znepokojen celkovým scénářem popsaným ve víceleté analýze ve zprávě o ochraně finančních zájmů za rok 2023; zdůrazňuje, že současná situace odůvodňuje úsilí vynaložené k zajištění účinnějšího nasazení odpovídajících zdrojů a jejich účelnějšího použití, což vyžaduje lepší správu a spolupráci; zdůrazňuje, že podvody, korupce a porušování demokracie, spravedlnosti a právního státu jsou velmi úzce propojeny a nelze je řešit izolovaně; vyzývá komisaře pro rozpočet, boj proti podvodům a veřejnou správu a komisaře pro demokracii, spravedlnost a právní stát, aby v souladu se závazkem přijatým na potvrzujících slyšeních úzce a bezodkladně spolupracovali na zahájení iniciativ, díky nimž by opatření a výsledky struktury AFA byly měřitelné a hmatatelnější, a aby je předložili Parlamentu; navrhuje, aby bylo dosaženo větší součinnosti mezi Generálním ředitelstvím Komise pro rozpočet a dalšími generálními ředitelstvími Komise, která se zabývají právním státem a ochranou dalších hodnot EU, zejména Generálním ředitelstvím pro spravedlnost a spotřebitele, Generálním ředitelstvím pro zaměstnanost, sociální věci a sociální začleňování a Generálním ředitelstvím pro regionální a městskou politiku, aby se zajistilo, že všechny útvary budou pracovat společně, nikoli izolovaně, na účinnějším řešení těchto systémových problémů;
7. opakuje svůj požadavek, aby byl ve zprávách o ochraně finančních zájmů, které jsou rovněž považovány za nástroj správy struktury AFA, zaujímán holistický přístup s cílem poskytnout komplexní přehled o synergiích mezi všemi příslušnými aktéry, identifikovat osvědčené postupy a řešit nedostatky; je si vědom toho, že – jak je zdůrazněno ve zprávě o ochraně finančních zájmů za rok 2023 –,

operativní ochrana finančních zájmů Unie před podvody, nesrovnalostmi a jinými nezákonnými činnostmi je svěřena vnitrostátním orgánům a úřadům OLAF a EPPO, a vítá zahrnutí zjištění úřadů OLAF a EPPO do zprávy o ochraně finančních zájmů za rok 2023; žádá, aby byla za účelem omezení podvodů a nesrovnalostí provedena hlubší analýza vzájemného působení jednotlivých složek struktury AFA a zavedena opatření zvyšující efektivitu příslušných institucí; vyzývá k dalšímu zlepšení tohoto uceleného přístupu s cílem poskytnout jasnější, úplnější a konkrétnější obraz celkového stavu ochrany finančních zájmů Unie, který by zahrnoval veškerá opatření proti podvodům jak na vnitrostátní úrovni, tak na úrovni EU;

8. vítá výsledky vyšetřování úřadu OLAF, zejména vyšší počet vydaných doporučení (309 oproti 275 v roce 2022) a celkovou částku, jež byla doporučena ke zpětnému získání prostředků (1 043,8 milionu EUR oproti 426,8 milionu EUR v roce 2022), přičemž počet zahájených případů (190 v roce 2023 a 192 v roce 2022) a uzavřených případů (265 v roce 2023 a 256 v roce 2022) zůstal stabilní; poukazuje zejména na to, že více než 88 % nesrovnalostí označených za potenciálně podvodné a souvisejících s výdaji vyplacenými v rámci přímého řízení bylo v období 2019–2023 odhaleno v návaznosti na vyšetřování úřadu OLAF; vyjadřuje politování nad tím, že zdlouhavost vyšetřování může mít negativní dopad v podobě následného zpoždění nápravných opatření; opakuje svůj požadavek, aby dostával komplexní a dostatečně podrobné údaje o částkách, které Komise na základě finančních doporučení úřadu OLAF skutečně získala zpět; vyzývá Komisi, aby do příštích zpráv o ochraně finančních zájmů začlenila také oddíly *ad hoc* věnované úřadu OLAF, jejichž účelem bude podrobnější analýza a zpráva o jeho činnosti a o zpětně získaných finančních prostředcích;
9. vítá způsob, jakým úřad EPPO, který funguje od června 2021, rozvinul a zintenzivnil své aktivity, což se náležitě odráží v počtu zahájených vyšetřování (1 371 oproti 865 v roce 2022), celkovém počtu nyní aktivních vyšetřování (1 927 oproti 1 117 v roce 2022) a obžalob (139 oproti 87 v roce 2022); oceňuje míru podrobnosti zpráv úřadu EPPO, které přinášejí relevantní informace o řadě trendů a o situaci v zúčastněných členských státech; vyzývá k větší efektivitě úřadu EPPO, jež by se odrazila i ve zpětně získaných částkách, nikoli jen v počtu vyšetřování;
10. vyzdvihuje přidanou hodnotu, kterou instituce EU přinášejí ochraně finančních zájmů Unie a boji proti podvodům, zejména pokud jde o přeshraniční trestnou činnost, jak ukazují i operativní výsledky úřadů EPPO a OLAF v roce 2023; opakuje svou požadavek, aby byly všem příslušným aktérům EU zapojeným do boje proti podvodům zaručeny odpovídající zdroje, a v této souvislosti připomíná Komisi a Radě, že se každé euro vynaložené na vyšetřování a boj proti podvodům vrátí do rozpočtu EU;

11. je znepokojen skutečností, že značné finanční ztráty způsobené podvody v oblasti daně z přidané hodnoty (DPH), o nichž informoval úřad EPPO, mají škodlivý dopad na vnitrostátní rozpočty členských států a současně ohrožují spravedlivé zdanění a spravedlivou hospodářskou soutěž mezi podniky na jednotném trhu; zdůrazňuje, že DPH je důležitým zdrojem i pro rozpočet Unie; domnívá se, že při kvantifikaci finančního dopadu činnosti úřadu EPPO je na místě zohlednit složitost základních ustanovení o systému vlastních zdrojů Unie¹; poukazuje na znepokojivý počet vyšetřování týkajících se programů pro oživení a odolnost (233) a na odhadované finanční ztráty (1,86 miliardy EUR); vyzývá proto k přijetí odpovídajících opatření jak na vnitrostátní úrovni, tak na úrovni EU;
12. vyzývá Komisi, aby navrhla a zavedla řešení, která umožní provedení opatření navazujících na doporučení úřadu OLAF a na stíhání vedená úřadem EPPO, jejich analýzu a měřitelnost skutečného dopadu činnosti těchto úřadů na ochranu rozpočtu Unie, jak pokud jde o zpětné získávání nesprávně spravovaných finančních prostředků, tak o vymáhání nevybraných zdrojů, a to s cílem poskytnout další odůvodnění pro uplatňování politiky zaměřené na výsledky; vyzývá Komisi, aby Parlamentu oznámila výsledky stíhání vedených úřadem EPPO;
13. konstatuje, že pro potírání podvodů a korupce mají zásadní význam komunikace a transparentnost; zdůrazňuje, že pro zvýšení informovanosti je důležité zapojit občanskou společnost, sdělovací prostředky a investigativní žurnalistiku; poukazuje na ústřední úlohu sdělovacích prostředků a investigativní žurnalistiky v boji proti podvodům, korupci, střetům zájmů a dalším formám zneužívání veřejných prostředků; domnívá se, že je nezbytné chránit sdělovací prostředky před politickým tlakem a vlivem, aby byla zajištěna jejich nezávislost a úloha strážců demokracie a řádné správy veřejných prostředků;
14. zdůrazňuje, že při správě veřejných prostředků hraje důležitou úlohu transparentnost; vybízí Komisi a členské státy, aby maximalizovaly transparentnost při využívání finančních prostředků, a to i pokud jde o informace o konečných příjemcích;
15. vyzdvihuje úlohu, kterou hrají veřejné orgány při prosazování kultury nulové tolerance vůči podvodům, a konstatuje, že při potírání podvodů a korupce mají zásadní roli komunikace a transparentnost; zdůrazňuje, že pro zvýšení informovanosti je důležité zapojit občanskou společnost, soukromý sektor, sdělovací prostředky a investigativní žurnalistiku; vybízí Komisi, aby těmto příslušným

¹ Rozhodnutí Rady (EU, Euratom) 2020/2053 ze dne 14. prosince 2020 o systému vlastních zdrojů Evropské unie a o zrušení rozhodnutí 2014/335/EU, Euratom (Úř. věst. L 424, 15.12.2020, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2020/2053/oj>).

aktérům poskytovala podporu ve formě školicích programů, financování a jakýchkoli dalších opatření, jež jsou nezbytná k zajištění jejich nezávislosti na vnějších vlivech i na nezákonném sledování ze strany státních orgánů, zastrašování a pokusech o oslabení jejich legitimacy v souladu se základními právy EU a zásadami právního státu; vyzývá Komisi, aby zahájila celounijní kampaň zvyšující povědomí veřejnosti o rizicích výskytu falešných zpráv, zavádějících informací a deepfake obsahu v případech podvodů, které mají dopad na projekty financované EU;

16. je znepokojen jasným varováním úřadu EPPO a Europolu před rostoucí přítomností skupin organizované trestné činnosti, které stojí za případy největších přeshraničních podvodů; konstatuje, že podle výroční zprávy úřadu EPPO se jeho aktivní vyšetřování do konce roku 2023 zaměřovala na 209 trestných činů zločineckých organizací, které souvisely s ochranou finančních zájmů EU; chápe, že organizovaná trestná činnost má podstatný dopad na zdroje Unie a že rozsah podvodů ohrožujících finanční zájmy Unie, zejména na příjmové straně rozpočtu, lze vysvětlit pouze velkým zapojením závažných organizovaných zločineckých skupin; je si vědom toho, že stávající nástroje pro analýzu a podávání zpráv neumožňují kvantifikovat tuto trestnou činnost tak, aby bylo možné uspokojivě vyhodnotit účinnost nebo nedostatky zavedených opatření a politik; vyzývá Komisi, aby urychleně zahájila všechny kroky, které jsou k řešení problému analýz a podávání zpráv nezbytné;
17. trvá na tom, že skutečnost, že příslušné právní předpisy EU nebyly efektivně provedeny ve vnitrostátních právních předpisech mnoha členských států, i skutečnost, že vnitrostátní právní předpisy členských států nejsou harmonizovány, poskytují organizovaným zločineckým skupinám příležitost provádět řadu nezákonných přeshraničních činností v oblastech, které se dotýkají finančních zájmů Unie; znovu proto opakuje své předchozí výzvy k revizi rámcového rozhodnutí Rady 2008/841/SVV o boji proti organizované trestné činnosti¹ a k zavedení nové společné definice organizované trestné činnosti, která by zohledňovala zejména využívání korupce, násilí, vyhrožování nebo zastrašování k získání kontroly nad hospodářskou činností nebo zadáváním veřejných zakázek;
18. poukazuje na výsledky průzkumu Eurobarometr z roku 2023 na téma „Postoj občanů ke korupci v EU v roce 2023“, z nichž vyplývá, že korupce je pro občany a podniky v EU vážným problémem; domnívá se, že korupce na vysoké úrovni, včetně korupce v orgánech a institucích EU, má nejen dopad na finanční zájmy Unie a hospodářství EU jako celku, ale oslabuje také důvěru občanů v demokratické instituce jak v EU, tak i v členských státech; zdůrazňuje, že organizované zločinecké skupiny stále více využívají

¹ Úř. věst. L 300, 11.11.2008, s. 42, ELI:
http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2008/841/oj.

korupci k pronikání do veřejné správy a získávání hospodářských výhod;

19. poukazuje na to, že v souvislosti s případy korupce oznámil úřad EPPO 131 trestných činů vyšetřovaných do konce roku 2023 (v roce 2022 to bylo 87 případů) a že v letech 2019–2023 nahlásilo 11 zemí Komisi 65 případů prostřednictvím systému IMS¹, přičemž nahlášené částky, u nichž byly zjištěny nesrovnalosti a které s těmito případy souvisely, činily přibližně 50,5 milionu EUR; vyzývá Komisi, aby požádala úřad EPPO, aby Parlament informoval o tom, kolik z těchto 50,5 milionu EUR bylo získáno zpět;
20. bere na vědomí, že v členských státech byly zavedeny protikorupční strategie; vyzývá k hodnocení a pravidelné revizi těchto strategií; zdůrazňuje, že je důležité zohledňovat doporučení pro jednotlivé země týkající se boje proti korupci a plně se jimi zabývat;
21. bere na vědomí, že Komise se při správě finančních zdrojů Unie snaží o prevenci a řešení případů střetu zájmů; konstatuje, že v období 2019–2023 bylo prostřednictvím systému IMS nahlášeno 419 případů týkajících se střetu zájmů (v letech 2018–2022 jich bylo 375), v nichž se celkově jednalo přibližně o 112 milionů EUR; zdůrazňuje, že EÚD v rámci své auditní činnosti² konstatoval, že systém IMS je hlavním zdrojem informací o střetu zájmů a že kvantita a kvalita údajů zaznamenaných v systému IMS se v jednotlivých členských státech liší; zdůrazňuje, že pokud členské státy považují určitý střet zájmů za méně závažný prvek širšího podvodu, nenahlásí takový případ jako případ týkající se střetu zájmů; vyzývá Komisi, aby přijala iniciativy k zajištění konzistentního a přiměřeně podrobného hlášení výše uvedených situací v systému IMS; požaduje, aby ustanovení o střetu zájmů byla uplatňována způsobem, který zajistí právní jistotu, vycházela z jasného a přiměřeného posouzení rizik a umožňovala praktické uplatňování příslušnými orgány;

Příjmy

22. konstatuje, že v roce 2023 byl celkový počet nesrovnalostí podvodného i nepodvodného charakteru souvisejících s tradičními vlastními zdroji (5 118 oproti 4 661 v roce 2022) o 10 % vyšší než

¹ Elektronický systém, který byl vytvořen pro hlášení nesrovnalostí podvodného i nepodvodného charakteru zjištěných v členských státech a který používá 35 zemí.

² Zvláštní zpráva EÚD č. 01/2019 ze dne 10. ledna 2019 s názvem „Boj proti podvodům ve výdajích prostředků EU“, body 23–28, zvláštní zpráva EÚD č. 06/2019 ze dne 16. května 2019 s názvem „Boj proti podvodům ve výdajích EU na soudržnost“, body 47–57, a zvláštní zpráva EÚD 06/2023 ze dne 13. března 2023 s názvem „Střet zájmů ve výdajích EU na soudržnost a zemědělství – rámec je zaveden, ale opatření v oblasti transparentnosti a odhalování nesrovnalostí jsou nedostatečná“, bod 80.

pětiletý průměr (2019–2023), ale že příslušná částka klesla o 12 % na 478 milionů EUR (oproti 783 milionům EUR na konci roku 2022); vyjadřuje politování nad tím, že ačkoli údaje ukazují zlepšení u zpětného získávání prostředků v případech nepodvodného charakteru (82 %), míra zpětného získávání prostředků v případech podvodného charakteru zůstává stejná, tj. na úrovni 25 %, což je stále málo, přičemž mezi jednotlivými členskými státy se tato úroveň liší;

23. poukazuje na to, že v roce 2023 bylo podle názoru Komise pouze v pěti nových zprávách o odpisech, které jí předložily členské státy, uspokojivě prokázáno, že ke ztrátě tradičních vlastních zdrojů došlo z důvodů, které nelze přičíst dotčeným členským státům, a že tyto státy nebyly za ztrátu finančně odpovědné; konstatuje naopak, že v 81 případech o celkové hodnotě téměř 69 milionů EUR došla Komise k závěru, že členské státy uspokojivě neprokázaly, že by ke ztrátě tradičních vlastních zdrojů došlo z důvodů, které jim nelze přičíst, a že proto byly za ztrátu finančně odpovědné; vyvozuje tudíž, že pokud jde o výběr tradičních vlastních zdrojů členskými státy, existuje reálný prostor pro zlepšení;
24. zdůrazňuje, že je nezbytné, aby členské státy dostály své odpovědnosti vybírat tradiční vlastní zdroje, a zajistily tak spravedlivé rozdělení zátěže spojené s financováním výdajů EU mezi členské státy a rovné podmínky pro hospodářské subjekty na jednotném trhu; vyzývá členské státy, aby zintenzivnily úsilí o zvýšení účinnosti svých správních orgánů, pokud jde o zpětné získávání prostředků v návaznosti na odhalení nesrovnalostí a podvodů týkajících se DPH, s cílem zvýšit objem tradičních vlastních zdrojů, které má rozpočet EU k dispozici; uznává, že výpadek příjmů z DPH nesouvisí pouze s podvody a úniky, ale zahrnuje také ztráty na DPH v důsledku platební neschopnosti, úpadku, administrativních chyb a legální daňové optimalizace; domnívá se však, že k nedodržování předpisů v oblasti DPH významně přispívají podvody v oblasti DPH, jako jsou intrakomunitární podvody na bázi chybějícího obchodníka („missing trader“), a opakuje svou výzvu, aby byla tato otázka řešena digitálními prostředky, zabezpečením pravidel DPH proti podvodům a užší spoluprací mezi vnitrostátními daňovými orgány a příslušnými vyšetřovacími orgány EU;
25. bere na vědomí stávající právní rámec týkající se spolupráce s úřadem OLAF, úřadem EPPO a sítí Eurofisc; vyzývá Komisi, aby urychlila revizi stávajícího právního rámce s cílem poskytnout jasný právní základ pro přímou spolupráci mezi sítí Eurofisc a úřadem EPPO; vybízí úřad OLAF, aby maximalizoval možnosti, které nabízí praxe vzájemné administrativní pomoci, pokud jde o odhalování a identifikaci celních podvodů a souvisejících podvodů v oblasti DPH, a aby tyto případy neprodleně hlásil úřadu EPPO; zdůrazňuje, že v roce 2023 zjistil úřad EPPO podvody v oblasti DPH v přibližně 20 % svých aktivních případů (873 případů), což z nich dělá druhý

nejčastější druh trestné činnosti po podvodech v oblasti výdajů nesouvisejících se zadáváním veřejných zakázek (1 586 případů); je znepokojen rostoucí účastí skupin organizované trestné činnosti na podvodech v oblasti DPH a zjištěnými vazbami mezi tímto druhem podvodů a jinými druhy velmi závažných trestných činů, např. praním peněz;

26. znovu vyzývá Komisi, aby přehodnotila prahovou hodnotu 10 milionů EUR, která je stanovena ve směrnici o ochraně finančních zájmů a má zásadní dopad na činnost úřadu EPPO v případech podvodů v oblasti DPH; trvá na tom, že kvůli různým výkladům metod výpočtu této prahové hodnoty je situace nejasná; zdůrazňuje, že stávající prahová hodnota omezuje odrazující účinek a umožňuje pachatelům hledat co nejslabší jurisdikci, aby se vyhnuli zásahu úřadu EPPO; domnívá se, že revize směrnice o ochraně finančních zájmů by měla prahovou hodnotu buď odstranit, nebo podstatně snížit; vyzývá Komisi, aby prozatím poskytla odpovídající pokyny k metodě výpočtu pro případy, jež se budou řešit před tím, než ke změně směrnice o ochraně finančních zájmů dojde;
27. konstatuje, že neexistence údajů o výpadku příjmů z DPH rozčleněných podle regionů a odvětví znemožňuje identifikovat oblasti, v nichž hrozí největší riziko podvodů a úniků; vyzývá Komisi, aby zavedla harmonizovaný systém pro měření výpadku příjmů z DPH, který by zahrnoval územní a odvětvový rozměr, a umožnil tak vypracování strategií boje proti podvodům, které budou pevněji založeny na důkazech a budou cílenější;
28. zdůrazňuje význam účinné a účelné spolupráce mezi úřady OLAF a EPPO v této specifické oblasti příjmů a trvá na tom, že pokud by úřad OLAF odpovídajícím způsobem odhaloval protiprávní jednání a předával údaje úřadu EPPO, mohlo by dojít ke zvýšení výběru DPH a příjmů z cel pro rozpočet EU a napomohlo by to rovněž zabránit jakémukoli překrývání činnosti těchto dvou úřadů;
29. zdůrazňuje, že roztríštěnost informačních systémů mezi vnitrostátními daňovými správami brání účinnosti boje proti podvodům v oblasti DPH a omezuje potenciál pro součinnost mezi vnitrostátními orgány a orgány EU;

Výdaje

30. je znepokojen vysokou mírou podvodů a nesrovnalostí zjištěných v roce 2023 i v roce 2022 v rámci společné zemědělské politiky, a to jak v oblasti rozvoje venkova, tak v oblasti podpory zemědělství; konstatuje, že údaje potvrzují vzorce a rizika zjištěná v předchozích letech; konstatuje, že v období 2019–2023 se počet nesrovnalostí podvodného charakteru hlášených v oblasti rozvoje venkova zvýšil, zejména v důsledku rostoucího počtu nesrovnalostí zjištěných v programovém období 2014–2020; konstatuje, že v období 2019–

2023 se počet nesrovnalostí nepodvodného charakteru v oblasti rozvoje venkova neustále zvyšoval v souvislosti s prováděním programů;

31. konstatuje, že v politice soudržnosti jsou počet a finanční částky nesrovnalostí nepodvodného charakteru oznámených za programové období 2014–2020 mnohem nižší než jejich počet a finanční částky, které byly nahlášeny během prvních deseti let provádění programového období 2007–2013; poukazuje na to, že míra odhalování podvodů¹ (0,53 %) za programové období 2014–2020 je podobná jako míra za programové období 2007–2013, zatímco míra odhalení nesrovnalostí (0,67 %) je mnohem nižší než tato míra stanovená za programové období 2007–2013 (2,5 %); konstatuje, že jednotlivé nesrovnalosti zahrnující velké finanční částky mají významný dopad na míru odhalení podvodů; vyzývá k dalšímu vyjasnění vztahu mezi mírou odhalování podvodů a výskytem podvodů;
32. vítá analytickou zprávu úřadu OLAF nazvanou „Podvody a nesrovnalosti podle oblastí politiky soudržnosti – srovnání rizik“, která odkazuje na informace od členských států za programové období 2014–2020 do prosince 2023 a identifikuje oblasti, které jsou obzvláště vystaveny riziku podvodů (jako jsou investice do životního prostředí, změny klimatu a přechodu na nízkouhlíkové hospodářství, výzkumu, vývoje a inovací); konstatuje, že největší finanční částky v případech podvodů se týkaly ochrany životního prostředí a výzkumu, technologického rozvoje a inovací;
33. opakuje, že je znepokojen zdlouhavými administrativními postupy pro řešení oznámených případů podvodů; poukazuje na to, že v období 2019–2023 v rámci společné zemědělské politiky trvalo v průměru téměř čtyři roky, než se od začátku nesrovnalosti došlo k podezření na podvodnou činnost, a téměř tři další roky trvalo uzavření případu poté, co byl oznámen Komisi; zdůrazňuje, že v případě fondů soudržnosti trvalo v období 2014–2020 v průměru přibližně rok a půl, než se dospělo k podezření na podvodné nesrovnalosti, a více než dva roky, než byl případ uzavřen poté, co byl oznámen Komisi; žádá Komisi, aby zintenzivnila dialog s orgány členských států a poskytovala jim poradenství s cílem zkrátit délku administrativních postupů;
34. konstatuje, že u přímého řízení v letech 2019 až 2023 byl jako zdroj odhalování nesrovnalostí podvodného charakteru uveden úřad OLAF

¹ Míra odhalení podvodů se vypočítá jako procentní podíl finančních částek, u nichž byly nahlášeny nesrovnalosti a které souvisejí s nesrovnalostmi podvodného charakteru, pokud jde o celkové platby. Míra odhalení nesrovnalostí se vypočítá jako procentní podíl finančních částek, u nichž byly nahlášeny nesrovnalosti a které souvisejí s nesrovnalostmi nepodvodného charakteru, pokud jde o celkové platby.

u 88,4 % položek, které byly získány zpět, což odpovídá 92,1 % celkových částek, které byly získány zpět; žádá Komisi, aby poskytla jasné informace o údajích a opatřeních přijatých k tomu, aby se prostředky zpětně získávaly rychleji, včetně údajů o celkové míře zpětného získání prostředků v případě podvodných a nepodvodných nesrovnalostí;

35. zdůrazňuje, že zpětné získání prostředků je v případě, že jsou i navzdory preventivním opatřením zjištěny nesrovnalosti podvodného či nepodvodného charakteru, opatřením, které chrání finanční zájmy Unie a umožňuje správné provádění politik EU a vracení vyplacených výdajů, které nejsou v souladu s požadavky na financování; zdůrazňuje zjištění obsažená ve zvláštní zprávě EÚD 07/2024¹ týkající se období 2014–2020, u něhož vykázané neoprávněné výdaje činily 14 miliard EUR, které mají být vráceny prostřednictvím zpětného získání prostředků; zdůrazňuje, že je třeba urychlit proces zpětného získávání tím, že se stanoví jasné lhůty a sankce za zpoždění, aby byly finanční prostředky vráceny do rozpočtu EU co nejrychleji; vyzývá Komisi, aby navrhla vhodná opatření k poskytování úplných informací o neoprávněných výdajích a souvisejících přijatých nápravných opatřeních;
36. zdůrazňuje význam následných opatření po přijetí nezbytných nápravných opatření s cílem poučit se z případů podvodů a zlepšit příslušné postupy s cílem zabránit tomu, aby v budoucnu docházelo k podobným případům; v této souvislosti se domnívá, že je důležité, aby se členské státy důsledně zabývaly případy s tím, že provedou analýzu faktorů, které vedou k podvodům, a posoudí, zda je třeba odpovídajícím způsobem revidovat jejich řídicí a kontrolní systémy;
37. bere na vědomí, že vzhledem k tomu, že Rada v letech 2004 a 2014 nepodpořila její iniciativy, není Komise ochotna předložit další legislativní návrh na vzájemnou administrativní pomoc v oblastech výdajů EU, u nichž v současnosti tato praxe není možná; vybízí Komisi, aby využila revize nařízení o úřadu OLAF², která úřadu již poskytuje větší mandát ke koordinaci činností členských států s cílem dále rozvíjet stávající ustanovení a tuto mezeru zaplnit;
38. konstatuje, že organizace občanské společnosti jsou zásadní součástí dynamické demokratické společnosti a zajišťují široké pokrytí nejrůznějších názorů ve veřejných diskusích; uznává, že tyto

¹ Zvláštní zpráva EÚD 07/2024 ze dne 7. května 2024 s názvem „Systémy Komise pro zpětné získávání neoprávněných výdajů EU: Mají potenciál získat zpět více peněz rychleji“.

² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 883/2013 ze dne 11. září 2013 o vyšetřování prováděném Evropským úřadem pro boj proti podvodům (OLAF) a o zrušení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nařízení Rady (Euratom) č. 1074/1999 (Úř. věst. L 248, 18.9.2013, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj>).

organizace mohou získávat finanční prostředky Unie na podporu své práce spočívající v přispívání k demokratickému dialogu a zapojení veřejnosti; konstatuje, že EU je jedním z největších globálních poskytovatelů finančních prostředků organizacím občanské společnosti; zdůrazňuje, že transparentnost setkání zúčastněných stran má zásadní význam pro demokratickou integritu a měla by se stejným způsobem vztahovat na všechny subjekty, které spolupracují s orgány EU; poukazuje na to, že jasná dokumentace a zveřejňování těchto interakcí posiluje důvěru veřejnosti a demokratickou odpovědnost; zdůrazňuje, že lobbování by mělo být transparentní a všechny zúčastněné strany by měly být plně informovány; bere na vědomí tvrzení některých členů Výboru pro rozpočtovou kontrolu, že grantové dohody, které Komise uzavírá se všemi typy příjemců, obsahují podrobný popis lobbystické činnosti, kterou lze chápat jako potenciálně rušivou pro vnitřní rozhodovací proces Unie; bere na vědomí nedávnou zvláštní zprávu EÚD o transparentnosti financování nevládních organizací z prostředků EU¹, která sice potvrzuje, že používání prostředků EU na podporu nevládních organizací je zákonné a v souladu s právními požadavky EU na transparentnost stanovenými ve finančním nařízení EU, ale současně poukazuje na to, že by se měla přijmout další opatření na zlepšení transparentnosti finančních prostředků EU přidělovaných všem příjemcům; v této souvislosti vyzývá Komisi, aby realizovala doporučení EÚD ohledně prověřování vlastních prohlášení v systému EU pro finanční transparentnost a aby aktivně sledovala, zda příjemci dodržují základní hodnoty a zásady EU; dále připomíná zvláštní zprávu EÚD 05/2024² požádal, aby bylo věnováno větší úsilí zlepšení kontrol na místě; se znepokojením bere na vědomí připomínku EÚD, že lobbiisté si bez ohledu na svoji právní formu mohou zvolit, k jaké patří kategorii, a vyhnout se tak zveřejňování finančních informací; konstatuje, že EU je jedním z největších globálních poskytovatelů finančních prostředků organizacím občanské společnosti; zdůrazňuje, že je třeba, aby sekretariát rejstříku transparentnosti EU zlepšil své systematické kontroly vlastních prohlášení subjektů, které se prohlašují za „nevládní organizace, platformy, sítě a podobné subjekty“; konstatuje, že tyto systematické kontroly by mohly být založeny na souboru kritérií, včetně neziskového statusu, veřejně prospěšných cílů a cílů nezávislosti, které by přispěly k posílení důvěry ve všech subjektech registrovaných v rejstříku transparentnosti EU a které by bylo potřeba podpořit přísnými požadavky na odpovědnost a transparentnost;

¹ Zvláštní zpráva EÚD 11/2025 ze dne 7. dubna 2025 s názvem „Transparentnost financování EU pro nevládní organizace – navzdory pokroku není přehled stále spolehlivý“.

² Zvláštní zpráva EÚD 05/2024 ze dne 17. dubna 2024 s názvem „Rejstřík transparentnosti EU – poskytuje o lobbistických činnostech užitečné, avšak omezené informace“.

39. domnívá se, že při posuzování modelů provádění výdajů EU by měla být zohledněna možnost různých podvodů a jiných forem zneužití; vyzývá Komisi, aby zajistila, že zkušenosti získané při koncipování a provádění Nástroje pro oživení a odolnost, včetně doporučení, která jí adresoval EÚD a Parlament, budou zohledněny v budoucích nástrojích financování EU, zejména ve víceletém finančním rámci na období po roce 2027 (VFR); zdůrazňuje, že nedostatky zjištěné při provádění Nástroje pro oživení a odolnost, včetně rizika podvodů, zdvojeného financování a nedostatečné transparentnosti, musí sloužit jako poučení pro budoucí finanční rámce EU; staví se proti jakémukoli opakování modelu Nástroje pro oživení a odolnost v jeho současné podobě a zdůrazňuje, že jakékoli budoucí financování založené na výkonnosti musí být doprovázeno výrazně přísnějšími zárukami, požadavky na transparentnost a mechanismy pro předcházení podvodům, aby bylo zajištěno řádné řízení finančních prostředků EU;

Nástroj NextGenerationEU (NGEU) a Nástroj pro oživení a odolnost (RRF)

40. oceňuje úsilí, které Komise vynaložila při revizi 27 plánů pro oživení a odolnost s cílem přizpůsobit se narušení trhu s energií v důsledku celoplošné ruské invaze na Ukrajinu; konstatuje, že se očekává, že začlenění programu REPowerEU do plánů pro oživení a odolnost by mělo přispět ke snížení závislosti na ruských fosilních palivech a zvýšení evropské soběstačnosti;
41. připomíná však, že při provádění Nástroje pro oživení a odolnost lze pozorovat zpoždění, a vyzývá Komisi, aby byla i nadále ostražitá, zejména pokud jde o konec životního cyklu Nástroje pro oživení a odolnost, s cílem zajistit, aby členské státy chránily finanční zájmy EU a aby peníze daňových poplatníků EU byly vynakládány náležitým způsobem;
42. zdůrazňuje význam spolehlivých řídicích a kontrolních systémů pro předcházení podvodům, neboť odrazují pachatele trestné činnosti od pokusů o podvody veřejných orgánů; vyjadřuje znepokojení nad opakovanými připomínkami EÚD, které poukazují na přetrvávající nedostatky v provádění kontrolních systémů členských států, neboť to představuje riziko pro dostupnost úplných a přesných údajů, na nichž jsou založeny žádosti o platbu, přístup k těmto žádostem pro účely kontroly a účinné fungování kontrolních systémů členských států na ochranu finančních zájmů EU; vyjadřuje politování nad tím, že v několika členských státech nebyly kontrolní systémy v době, kdy začaly být prováděny národní plány pro oživení a odolnost, plně funkční, a zdůrazňuje, že tyto problémy představují riziko pro správnost plateb z Nástroje pro oživení a odolnost a pro ochranu finančních zájmů EU; vyzývá Komisi, aby zajistila, že členské státy neprodleně odstraní nedostatky zjištěné ve svých kontrolních

rámcích, a to i tím, že provede doporučení, která jí Účetní dvůr adresoval;

43. konstatuje, že kontrolní rámec Komise pro nástroj RRF se opírá především o odpovědnost členských států za ochranu finančních zájmů EU; vyzývá Komisi, aby i nadále věnovala vysokou pozornost tomu, aby členské státy plnily konkrétní cíle auditu a kontroly doplněné do těch plánů, které nebyly dostatečně spolehlivé, a aby pokračovala v úsilí o odstranění nedostatků v oblasti odpovědnosti; bere na vědomí opatření, která Komise zahájila v návaznosti na doporučení EÚD týkající se identifikovatelných nedostatků kontrolních a vykazovacích systémů některých členských států; důrazně vyzývá Komisi, aby v nutných případech rychle přijímala rázná opatření a plně využívala ustanovení nařízení o RRF, pokud nedostatky v kontrolních systémech členských států nebudou odstraněny;
44. s vážným znepokojením konstatuje, že zvláštní zpráva EÚD 14/2024 dospěla k závěru, že dopad ekologických výdajů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost na klima byl možná nadhodnocen až o 34,5 miliardy EUR, přičemž některé projekty mají minimální dopad na transformaci energetiky nebo dokonce způsobují škody na životním prostředí a zároveň zvyšují riziko podvodů;
45. vyzývá k zavedení jasných a měřitelných kritérií pro zelené investice v rámci rozpočtu EU a Nástroje pro oživení a odolnost, aby se zajistilo, že finanční prostředky obdrží pouze projekty s významnými a prokázanými environmentálními a hospodářskými přínosy, čímž se zvýší odpovědnost a dlouhodobá udržitelnost a zároveň se sníží riziko podvodů;
46. konstatuje, že pokud jde o Nástroj pro oživení a odolnost v roce 2023, zpráva o ochraně finančních zájmů za rok 2023 uvádí počet případů podezření na podvod nahlášených Komisí (15) a počet auditů (13 oproti 16 provedeným v roce 2022), ale nezahrnuje mimořádně vysoký počet vyšetřování úřadu EPPO (233 vyšetřování se týkalo programů pro oživení a odolnost s odhadovanou finanční ztrátou ve výši 1,86 miliardy EUR); je znepokojen možným nárůstem počtu případů podvodů, korupce, dvojího financování a střetů zájmů v nadcházejících letech a naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby urychleně jednaly s cílem zajistit řádnou správu a spravedlivé rozdělování finančních prostředků z Nástroje pro oživení a odolnost;
47. vyzývá Komisi, aby zavedla povinnost podávání zpráv o podvodech prostřednictvím systému pro řízení nesrovnalostí (IMS) pro všechny případy související s Nástrojem pro oživení a odolnost a zajistila, aby nesrovnalosti a podvody týkající se finančních prostředků Nástroje pro oživení a odolnost byly systematicky zaznamenávány a monitorovány; se znepokojením bere na vědomí nedostatečnou transparentnost při oznamování podvodů souvisejících s fondy

Nástroje pro oživení a odolnost a trvá na tom, aby všechny členské státy dodržovaly standardizované oznamovací povinnosti;

48. žádá úřad OLAF, aby pokračoval ve své analýze rizik, která byla v roce 2023 zpřístupněna členským státům spolu s aktualizovanou verzí „Rámce pro rizika Nástroje pro oživení a odolnost“ a se školeními a semináři pro orgány členských států; podporuje využívání systému IMS k podávání zpráv o nesrovnalostech v rámci Nástroje pro oživení a odolnost; opětovně vyzývá Komisi, specializované agentury a subjekty EU, jakož i členské státy, aby při provádění nástroje NGEU aktivně vzájemně spolupracovaly s cílem zajistit ochranu finančních zájmů EU;
49. konstatuje, že v rámci pokynů k plánům pro oživení a odolnost přijala¹ Komise přílohu IV o rámci pro snižování a zpětné získávání prostředků v rámci Nástroje pro oživení a odolnost; bere na vědomí, že snížení platby je proveditelné, pokud ještě existují platby, které mají být provedeny; připomíná, že Nástroj pro oživení a odolnost skončí v roce 2026; poukazuje na to, že zpětné získávání prostředků má být zahájeno pouze v případě, že nezůstanou žádné další splátky; je znepokojen skutečností, že tento postup zpětného získávání prostředků vypůjčený na základě modelu provádění fondů soudržnosti se ukázal jako mimořádně neúčinný a ve stávajícím VFR od něj bylo upuštěno; vyjadřuje hluboké politování nad tím, že do konce roku 2023 nebyly v systému ABAC vydány žádné inkasní příkazy týkající se Nástroje pro oživení a odolnost a že členské státy stále nemají povinnost oznamovat nesrovnalosti týkající se tohoto nástroje prostřednictvím systému IMS;
50. opakuje, že transparentnost hraje zásadní úlohu při odhalování podvodných systémů a odrazuje potenciální podvodníky; opakuje, že je nespokojen s výkladem pojmu „konečný příjemce“ v rámci Nástroje pro oživení a odolnost, který schválila Komise; odmítá neúplný a zavádějící výklad Komise²; poznamenává, že i podle pokynů Komise³ je „konečným příjemcem“ „poslední subjekt“, který dostává finanční prostředky na opatření v rámci Nástroje pro oživení a odolnost, a že žádný původní nebo zprostředkující příjemce finančních prostředků, jako jsou ministerstva nebo agentury působící pouze jako distributoři finančních prostředků, by neměl být považován za „poslední subjekt“; žádá Komisi, aby znovu požádala členské státy, aby poskytly informace o „konečném příjemci“ nebo „posledním subjektu“ a aby od členských států nepřijímala žádné

¹ [Sdělení Komise – Pokyny k plánům pro oživení a odolnost \(C\(2024\)4618\)](#).

² Odpovědi Komise na zvláštní zprávu EÚD ze dne 2. září 2024 nazvanou „Čerpání finančních prostředků z Nástroje pro oživení a odolnost – postupuje se zpožděním a přetrvávají rizika pro dokončení opatření, a tudíž pro dosažení cílů nástroje“, s. 4.

³ Sdělení Komise – Pokyny k plánům pro oživení a odolnost (C(2024)4618).

informace o „příjemcích druhé úrovně“, které nejsou v souladu s dohodou mezi spolunormotvůrci; vyzývá Komisi, aby přezkoumala své pokyny tím, že poskytne případy a příklady, které mohou vyjasnit dané ustanovení a představovat pevný referenční rámec pro vnitrostátní orgány, a to tak, aby byla zajištěna odpovídající úroveň transparentnosti a jednotný výklad ve všech členských státech; zdůrazňuje, že pokud by Komise i nadále odmítala zajistit plnou transparentnost, musí Parlament zvážit veškerá dostupná opatření k prosazení dodržování předpisů;

51. je znepokojen stanoviskem EÚD¹ o rostoucím riziku, že finanční prostředky EU budou na stejné opatření vynakládány a vypláceny dvakrát; bere na vědomí, že odpovídající opatření v podobných oblastech, jako je dopravní a energetická infrastruktura, jsou financována jak z rozpočtu EU, tak z Nástroje pro oživení a odolnost, protože fond EU na podporu oživení po pandemii financuje opatření podobná těm, na něž se vztahují standardní programy EU; uznává, že je povolena doplňkovost mezi Nástrojem pro oživení a odolnost a dalšími nástroji EU, konstatuje však, že by to mohlo vést k dosažení cílů, které jsou plně financovány z jiných fondů než z Nástroje pro oživení a odolnost, protože tento nástroj není spojen s úhradou skutečně vzniklých nákladů, ale spíše odměňuje plnění milníků a cílů; zdůrazňuje, že několik úrovní správy, roztržštěné prostředí IT a omezené výměny údajů nebo využívání nástrojů pro vytěžování údajů, jako je ARACHNE, brání odhalování dvojího financování, a zavedené kontrolní mechanismy tedy nemusí být dostatečné k tomu, aby toto zvýšené riziko náležitě zmírnilo; trvá na tom, že neexistence přímého přístupu k úplnému seznamu konečných příjemců Nástroje pro oživení a odolnost omezuje schopnost Komise odhalovat potenciální případy dvojího financování; domnívá se, že preventivní opatření přijatá některými členskými státy k tomu, aby se zabránilo překrývání Nástroje pro oživení a odolnost s jinými nástroji EU, přispívají ke zmírnění rizika dvojího financování; vyzývá Komisi, aby v tomto ohledu zintenzivnila svou kontrolu;
52. konstatuje, že členské státy mohou do svých plánů pro oživení a odolnost zahrnout opatření bez odhadovaných nákladů nebo odhadovaných nulových nákladů²; poukazuje rovněž na to, že tyto „beznákladové“ cíle jsou hlavním referenčním obdobím pro posouzení správného využívání zdrojů Nástroje pro oživení a odolnost k zamýšleným účelům; chápe, že platby za tyto „beznákladové“ nebo „nulové“ cíle se uvolňují až po dosažení milníků, a to bez ohledu na

¹ Zvláštní zpráva EÚD 22/2024: „Dvojí financování z rozpočtu EU – kontrolní systémy postrádají základní prvky, které by zmírňovaly zvýšené riziko plynoucí ze skutečnosti, že model financování Nástroje pro oživení a odolnost není spojen s náklady,“ a její výroční zprávy o plnění rozpočtu EU za rozpočtový rok 2022.

² Pracovní dokument útvarů Komise ze dne 22. ledna 2021 „Pokyny členským státům – plány pro oživení a odolnost“ (SWD(2021)0012).

vynaložené náklady, v souladu s přístupem „financování nesouvisející s náklady“ v rámci Nástroje pro oživení a odolnost; konstatuje však, že tyto cíle znemožňují ověřit řádné řízení vyplacených zdrojů Nástroje pro oživení a odolnost, protože uvedené zdroje jsou vypláceny v souvislosti s cílem, na který nebyly použity; vyzývá Komisi, aby přehodnotila svůj předpoklad, že opatření s nulovými náklady nemůže vést k dvojímu financování bez ohledu na to, zda jsou k jeho provádění použity jiné fondy EU; důrazně vyzývá Komisi, aby posílila kontroly opatření s nulovými náklady a poskytla členským státům pokyny, jak řešit finanční koncepci dotčených opatření s cílem předcházet tomuto riziku;

53. opětovně vyzývá Komisi, aby zachovala přiměřené postupy pro audit ex post a aby věnovala velkou pozornost riziku reverzních plateb po vyplacení prostředků za dosažení dříve auditovaných cílů, které byly vyhodnoceny jako uspokojivě splněné;
54. navazuje na strategickou iniciativu veřejné ochránkyně práv, zahájenou v únoru 2022 a uzavřenou v září 2023, která je zaměřena na transparentnost a odpovědnost Nástroje pro oživení a odolnost a jejíž výsledky plně podporuje; vítá probíhající dialog mezi Komisí a veřejnou ochránkyní práv s cílem řešit zjištěné nepříznivé situace, zejména pokud jde o srovnávací přehled a proaktivní zveřejňování dokumentů týkajících se Nástroje pro oživení a odolnost;

Digitalizace a transparentnost pro posílení boje proti podvodům

55. vítá politickou dohodu, již bylo dosaženo ohledně navrhovaného přepracovaného znění finančního nařízení; domnívá se, že rozšíření oblasti působnosti systému EDES na sdílené řízení a přijetí právního základu pro využívání systému ARACHNE jako modelu celounijního nástroje pro vytěžování údajů a hodnocení rizik posílí ochranu finančních zájmů EU; připomíná výzvy uvedené v předchozích zprávách, aby se zajistilo, že všechny členské státy budou s cílem zajistit včasné a pečlivé podávání zpráv využívat nástroje pro vytěžování údajů, zejména nástroj ARACHNE;
56. sdílí názor, že systém IMS, jehož prostřednictvím členské státy podávají Komisi zprávy o nesrovnalostech a podvodech týkajících se rozpočtu EU, má potenciál pro větší interoperabilitu s dalšími korporátními nástroji Komise, jako jsou ARACHNE a EDES, a s digitálními nástroji v členských státech; žádá, aby byl po přepracování finančního nařízení informován o pokroku v oblasti rozhraní EDES-IMS a o možném využívání údajů systému IMS v rámci nástroje pro vytěžování údajů a hodnocení rizik ARACHNE;
57. opakuje svou výzvu ke zvýšení interoperability mezi datovými systémy a k harmonizaci podávání zpráv, monitorování a auditů

v Unii; je si vědom průřezové povahy interoperability a oceňuje přijetí aktu o interoperabilní Evropě¹;

58. zdůrazňuje zjištění přezkumu EÚD 04/2023 ze dne 6. července 2023 o digitalizaci správy finančních prostředků EU; připomíná pozitivní účinky digitalizace na prevenci a odhalování podvodů a nesrovnalostí, jakož i na řízení, kontrolu a audit finančních prostředků EU tím, že umožňuje snadnější a rychlejší přístup k údajům a křížové kontroly na dálku, čímž se snižují náklady tak, že se omezuje potřeba kontrol a inspekcí na místě;
59. uznává, že využívání ekonomiky založené na reálném čase a na datech v má pro ochranu finančních zájmů Unie významný přínos a zároveň snižuje administrativní zátěž veřejných orgánů i podniků působících a obchodujících přeshraničně v rámci EU; vyzývá EU a členské státy, aby zlepšily účinnost sdílení údajů vytvořením digitálního ekosystému, který umožní plynulý a bezpečný pohyb standardizovaných, strukturovaných a strojově čitelných dat v reálném čase mezi podniky a veřejnými orgány, zejména vnitrostátními daňovými správami, s cílem omezit možnosti páchání podvodů a daňových úniků;
60. sdílí názor, že digitalizace by měla být jádrem každé strategie boje proti podvodům, a zejména že by měla být začleněna do vnitrostátních strategií boje proti podvodům, aby bylo možné koordinovat její složky a zohlednit hrozby, které představují nové technologie;
61. domnívá se, že digitalizace nabízí příležitosti ke hmatatelnému zlepšení správy sítě pro boj proti podvodům a že usnadněním komunikace a přístupnosti přispívá ke zlepšení podávání zpráv, čímž umožňuje lepší pochopení přetrvávajících překážek a včasější a komplexnější reakci ze strany činitelů s rozhodovací pravomocí a spolunormotvůrců; vítá skutečnost, že více než polovina členských států podnikla kroky k identifikaci a řešení nedostatků dovedností v oblasti digitalizace, zejména nedostatku informací a nedostatečného přístupu k údajům o digitalizaci; vybízí členské státy a aktéry v AFA, aby i nadále řešili nedostatky v dovednostech prostřednictvím opatření zahrnujících mimo jiné sdílení znalostí, odbornou přípravu a rozšiřování know-how a dovedností v oblasti digitalizace;
62. vítá úsilí mnoha složek struktury AFA při posuzování a dalším rozvoji možností, které nabízí umělá inteligence a strojové učení, pokud jde o identifikaci a odhalování nesrovnalostí a o zvýšení efektivity při

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/903 ze dne 13. března 2024, kterým se stanoví opatření pro vysokou úroveň interoperability veřejného sektoru v celé Unii (nařízení o interoperabilní Evropě) (Úř. věst. L, 2024/903, 22.3.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/903/oj>).

provádění analýz i klasických administrativních úkolů; opakuje, že klíčovým rysem každého procesu musí zůstat hodnocení prováděné člověkem; dodává, že umělá inteligence může přinést zásadní změnu v boji proti podvodům, umožnit rychlou analýzu velkých souborů dat a zlepšit odhalování podvodů a identifikaci jejich vzorců; připomíná, že úspěšné využívání umělé inteligence závisí na účinné spolupráci mezi všemi zúčastněnými stranami a na dostupnosti vysoce kvalitních dat, které se opírají o účinné využívání systému ARACHNE; naléhavě vyzývá Komisi, aby pracovala na rozvoji umělé inteligence v Evropě s cílem zachovat svrchovanost v oblasti údajů a zajistit důkladnou ochranu údajů v souladu se zásadami uvedenými v aktu o umělé inteligenci¹ a v obecném nařízení o ochraně osobních údajů² (GDPR); vyzývá všechny aktéry v oblasti boje proti podvodům, aby posílili svou spolupráci s cílem účinně a odpovědně využívat umělou inteligenci v boji proti podvodům;

63. uznává rostoucí riziko, že obsah vytvořený umělou inteligencí bude využíván k manipulaci s postupy zadávání veřejných zakázek, finančními transakcemi a důkazy při vyšetřování podvodů; vyzývá Komisi, aby přiznala vysokou prioritu výzkumným a politickým opatřením pro boj proti podvodným činnostem umožněným umělou inteligencí, včetně technologie typu deep fake a dezinformačních kampaní založených na umělé inteligenci, které by mohly ohrozit finanční mechanismy a mechanismy boje proti podvodům; vyzývá Komisi, aby navrhla přísnější právní ustanovení a sankce pro subjekty, u nichž bylo zjištěno, že využívají k páčání nebo usnadňování finančních podvodů umělou inteligenci, včetně systémů praní peněz založených na umělé inteligenci, padělání smluv a krádeží digitální identity při zadávání veřejných zakázek;
64. uznává význam využívání umělé inteligence pro zlepšení kvality a úplnosti údajů vyměňovaných si s členskými státy; vítá v tomto ohledu opatření úřadu OLAF, včetně doporučení ve výročních zprávách o ochraně finančních zájmů, strukturovaných dvoustranných dialogů s členskými státy, revize akčního plánu ke strategii Komise proti podvodům a interinstitucionálních výměn zaměřených na tyto záležitosti;

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1689 ze dne 13. června 2024, kterým se stanoví harmonizovaná pravidla pro umělou inteligenci a mění nařízení (ES) č. 300/2008, (EU) č. 167/2013, (EU) č. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 a (EU) 2019/2144 a směrnice 2014/90/EU, (EU) 2016/797 a (EU) 2020/1828 (akt o umělé inteligenci) (Úř. věst. L, 2024/1689, 12.7.2024), ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj>.

² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (Úř. věst. L 119, 4.5.2016, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj>).

65. dále vyzývá k vytvoření specializované celounijní iniciativy zaměřené na vývoj mechanismů odhalování podvodů založených na umělé inteligenci v rámci úřadu OLAF, Úřadu evropského veřejného žalobce a Europolu s cílem zvýšit účinnost při sledování finančních trestných činů poškozujících rozpočet EU a předcházení těmto trestným činům; doporučuje zřídit celounijní pracovní skupinu složenou ze zástupců úřadu OLAF, Úřadu evropského veřejného žalobce, Europolu a vnitrostátních jednotek pro boj proti podvodům se zvláštním zaměřením na hrozby digitálních podvodů, včetně technologie typu "deep fake", falešných dokumentů vytvořených umělou inteligencí a podvodů se syntetickou identitou; zdůrazňuje, že tato pracovní skupina by měla rozvíjet a sdílet osvědčené postupy s členskými státy;
66. zdůrazňuje, že je třeba prohloubit přeshraniční spolupráci a zajistit účinnější mechanismy výměny údajů mezi členskými státy s cílem bojovat proti podvodům na základě umělé inteligence, zejména v rizikových oblastech, k nimž patří oblast DPH, cel a rozdělování finanční pomoci; vybízí k vytvoření společného zpravodajského centra EU pro sledování podvodné činnosti v oblasti umělé inteligence v reálném čase; vyzývá Komisi a členské státy, aby do systémů odhalování podvodů začlenily umělou inteligenci a analytiku údajů, zajistily interoperabilitu mezi databázemi na vnitrostátní úrovni a na úrovni EU a zároveň zachovaly přísné záruky ochrany údajů;
67. vyzývá Komisi a členské státy, aby zavedly přísná opatření v oblasti transparentnosti a auditu nástrojů pro odhalování podvodů založených na umělé inteligenci s cílem zabránit předpojatosti, algoritmické manipulaci a zneužívání v systémech finančního dohledu; naléhavě vyzývá k vypracování etických pokynů pro umělou inteligenci pro instituce pro boj proti podvodům s cílem zajistit odpovědnost;
68. vyzývá k povinnému forenznímu ověřování všech digitálních důkazů předložených v případech finančních podvodů, které zajistí pravost dokumentů a audio a videomateriálů používaných při vyšetřování;

Vnitřní vrstva unijní struktury AFA - klíčová opatření na úrovni EU v roce 2023

69. zdůrazňuje skutečnost, že struktura EU pro boj proti podvodům (AFA) představuje komplexní institucionální architekturu, jejímž cílem je odhalovat podvody a další formy pochybení ohrožujících finanční zájmy EU, předcházet jim a bojovat proti nim a jež je založena na vícevrstvé síti spolupráce, v níž první úroveň (OLAF, EPPO, Europol, Eurojust, AMLA, Komise, EÚD a Evropská investiční banka (EIB)) vychází z horizontální spolupráce mezi orgány, institucemi a jinými subjekty EU, zatímco ostatní úrovně jsou založeny na vertikálních vztazích mezi orgány Unie a vnitrostátními

orgány a mezi orgány Unie a mezinárodními organizacemi; poukazuje na to, že struktura AFA se v průběhu let vyvíjela prostřednictvím řady samostatných rozhodnutí, která vedla k vytvoření inovativní sítě subjektů; zdůrazňuje, že jejich koordinované činnosti v posledních letech přinesly cenné zkušenosti, které by měly být zohledněny při budoucí revizi příslušných nařízení; zdůrazňuje, že vytvořením Úřadu evropského veřejného žalobce (EPPO) byl zřízen první evropský úřad pro trestní stíhání, který umožňuje rychlé a přímé vyšetřování a stíhání podle trestního práva, a že zkušenosti získané v prvních letech jeho operativní činnosti musí být odpovídajícím způsobem začleněny do legislativního rámce, aby bylo možné plně využívat dostupných nástrojů a zdrojů; zdůrazňuje význam jasných mandátů různých orgánů, institucí a jiných subjektů EU, aby se minimalizovalo riziko překrývání a zdvojování činností, a tím se zajistila účinnost fungování struktury AFA;

70. oceňuje, že do zprávy o ochraně finančních zájmů za rok 2023 byly začleněny hlavní správní a soudní rozhodnutí, k nimž práce úřadů OLAF a EPPO vedly, a to v návaznosti na četné výzvy Parlamentu ke komplexnějšímu podávání zpráv o opatřeních prováděných složkami struktury AFA; domnívá se však, že je třeba se zabývat rozdíly v povaze, rozsahu a podrobnostech mezi oběma zprávami a že oblasti spolupráce by měly být jasně uvedeny; domnívá se, že rozdíly v údajích poskytnutých úřadem OLAF, úřadem EPPO a zprávou o ochraně finančních zájmů za rok 2023 jsou za současných okolností odůvodněné; zdůrazňuje, že oznamující orgány v členských státech mohou podávat zprávy o trestním vyšetřování pouze tehdy, pokud jim příslušné justiční orgány udělí povolení tak učinit, což znamená, že ačkoli úřad EPPO a úřad OLAF oznamují údaje o aktivních vyšetřováních, oznamující orgány často nejsou schopny tyto údaje vložit do systému IMS z důvodu nutnosti chránit důvěrnost a zajistit řádný průběh vyšetřování; bere na vědomí, že tyto případy vedou k rozdílům v údajích (tzv. „delta“), které lze odstranit až poté, co jsou šetření dokončena a příslušné údaje jsou zahrnuty do zpráv předkládaných Komisi, aby mohly být zapracovány do budoucí zprávy o ochraně finančních zájmů;
71. vítá skutečnost, že Komise v květnu 2023 přijala balíček protikorupčních opatření, který zahrnuje návrh směrnice o boji proti korupci; domnívá se, že je třeba posílit prevenci a stíhání korupce, a vyzývá Komisi, aby zintenzivnila monitorování prosazování opatření v členských státech;
72. vítá vytvoření sítě pro boj proti korupci, která se poprvé sešla dne 20. září 2023, a domnívá se, že mapování oblastí s vysokým rizikem korupce by mohlo účinně přispět k dalšímu rozvoji protikorupční strategie EU;
73. zdůrazňuje význam právního státu jako jedné ze základních hodnot Unie a zdůrazňuje, že mechanismus podmíněnosti dodržováním

zásad právního státu má zásadní význam pro zajištění toho, aby členské státy i nadále dodržovaly zásady právního státu; opětovně vyjadřuje hluboké znepokojení nad situací v oblasti právního státu v některých členských státech, která je sama o sobě velmi znepokojivá a může rozpočtu Unie způsobit vážné ztráty; vyzývá Komisi, aby zajistila přísné a rychlé provádění všech prvků mechanismu, pokud členské státy porušují zásady právního státu, pokud to má, nebo může mít dopad na finanční zájmy Unie; dále trvá na tom, že při posuzování situace v oblasti právního státu v členských státech je třeba zajistit soudržnost mezi různými nástroji;

74. konstatuje, že čtvrtá zpráva Komise o právním státu 2023 přijatá v únoru 2024 obsahuje opatření navazující na doporučení vydaná v loňské zprávě o stavu právního státu; uznává, že v boji proti korupci různé členské státy aktualizovaly nebo zahájily revizi svých vnitrostátních strategií nebo akčních plánů, zatímco jiné členské státy reformovaly trestní právo s cílem posílit boj proti korupci; konstatuje, že pro mnoho členských států jsou hlavní překážkou v boji proti korupci omezené zdroje pro státní zastupitelství; vyzývá Komisi, aby i nadále povzbuzovala a podporovala úsilí členských států o reformu a zlepšení účinnosti trestních řízení a o řešení dalších výzev uvedených ve zprávě; připomíná Komisi účinné nástroje, které má k dispozici na ochranu právního státu, jako jsou řízení o nesplnění povinnosti, podmíněnost financování a postupy podle článku 7 Smlouvy o Evropské unii (dále jen „Smlouva o EU“), a očekává, že Komise bude všechny tyto nástroje plně využívat; v této souvislosti zdůrazňuje, že nové finanční nařízení zavádí podmíněnost spojenou s hodnotami zakotvenými v článku 2 Smlouvy o EU, a vyzývá Komisi, aby to začala uplatňovat, zejména v případech, kdy již bylo proti členskému státu zahájeno řízení o nesplnění povinnosti z důvodu porušení hodnot zakotvených v článku 2 Smlouvy o EU, neboť to představuje jasné uznání trvajících porušování předpisů, které by mohlo mít dopad i na řádné finanční řízení rozpočtu Unie;
75. bere na vědomí rozhodnutí Komise nezrušit opatření podle čl. 2 odst. 2 prováděcího rozhodnutí Rady (EU) 2022/2506 ze dne 15. prosince 2022 o opatřeních na ochranu rozpočtu Unie před porušováním zásad právního státu v Maďarsku¹, očekává, že Komise a Rada zruší přijatá opatření pouze v případě, že budou shromážděny důkazy o tom, že nápravná opatření přijatá maďarskou vládou se v praxi ukázala jako účinná, a zejména že nebyla zjištěna žádná regrese u dříve přijatých opatření; odsuzuje hrozby, jako je špionáž, kterým jsou vystavováni zaměstnanci orgánů EU, jak tomu bylo v případě zaměstnanců úřadu OLAF v době, kdy byli na vyšetřovací misi v Maďarsku; zdůrazňuje, že takovéto kroky vážně narušují právní stát a integritu orgánů EU; vyzývá k tomu, aby byla na ochranu zaměstnanců orgánů EU účastnících se mise urychleně

¹ Úř. věst. L 325, 20.12.2022, s. 94, ELI:
http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/2506/oj.

zavedena důrazná ochranná opatření; vyzývá maďarské orgány, aby přijaly okamžitá a konkrétní opatření k zajištění nezávislosti soudnictví, k prosazování svobody sdělovacích prostředků a k plnému provedení doporučení obsažených ve zprávě Komise o právním státu s cílem obnovit demokratický systém brzd a protivah; naléhavě vyzývá Radu, aby pokračovala v postupu proti maďarské vládě podle článku 7 Smlouvy o EU;

76. zdůrazňuje, že dodržování zásad právního státu, včetně boje proti korupci, je klíčovým určujícím faktorem prostředí jednotného trhu, které podporuje investice, růst, zaměstnanost a inovace a chrání malé a střední podniky a hospodářské subjekty působící přeshraničně; zdůrazňuje, že Komise je odpovědná za důsledné ověřování plnění cílů souvisejících s právním státem, které jsou začleněny do různých plánů členských států pro oživení a odolnost, neboť toto plnění je podmínkou pro vyplacení finančních prostředků; připomíná, že primární odpovědnost za plné provádění obecného režimu podmíněnosti nese komisař pro demokracii, spravedlnost a právní stát, který úzce spolupracuje s nedávno jmenovaným komisařem pro rozpočet, boj proti podvodům a veřejnou správu; vyzývá Komisi, aby nepoužívala „dialog“ s členskými státy ani „pilotní“ řízení jako ničím nelimitované prostředky, kterými se lze vyhnout faktickému zahájení řízení o nesplnění povinnosti; dále vyzývá Komisi, aby na horizontální úrovni upřednostňovala porušování předpisů, které má dopad na finanční zájmy EU, zejména pokud jde o směrnici o ochraně finančních zájmů a nařízení o Úřadu evropského veřejného žalobce¹; vítá prohlášení o významu dodržování právního státu pro získání finančních prostředků EU, které je součástí politických směrů Komise, a závazek komisaře pro rozpočet, boj proti podvodům a veřejnou správu, že v příštím VFR budou zavedeny silné záruky týkající se právního státu;
77. domnívá se, že je třeba dále posílit ochranu společných hodnot EU zakotvených v článku 2 Smlouvy o EU, které jsou v současnosti obsaženy v nařízení o společných ustanoveních; vyzývá Komisi, aby prozkoumala možnost vytvoření mechanismu rovnocenného horizontálním základním podmínkám jako obecného prvku ve všech oblastech rozpočtu EU s cílem propojit širší škálu politických opatření se všemi hodnotami stanovenými v článku 2 Smlouvy o EU; vyzývá Komisi, aby prozkoumala, jakým způsobem by bylo možné propojit financování s dodržováním podmínek v oblasti právního státu a dokončením nezbytných reforem, s cílem zajistit komplexní přístup, který by se uplatňoval horizontálně na všechny fondy EU; vyzývá Komisi, aby uplatňovala komplexní přístup a jako prioritu předložila návrhy na další posílení souboru nástrojů Unie v oblasti

¹ Nařízení Rady (EU) 2017/1939 ze dne 12. října 2017, kterým se provádí posílená spolupráce za účelem zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce (EPPO) (Úř. věst. L 283, 31.10.2017, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj>).

právního státu, včetně posílené podmíněnosti dodržováním zásad právního státu, která by se uplatňovala na finanční prostředky vynaložené v současném programovém období;

78. trvá na tom, že korupce je neoddělitelně spjata s praním peněz a že praní peněz je jedním z nejdůležitějších faktorů umožňujících nezákonnou činnost zločineckých organizací, neboť jim umožňuje převádět výnosy z trestné činnosti do legální ekonomiky; je si vědom toho, že v důsledku různorodých vnitrostátních právních systémů a nejednotného uplatňování rámce Unie pro boj proti praní peněz je obtížné zabránit praní peněz, tyto případy odhalit a bojovat proti nim; vítá v tomto ohledu přijetí ambiciózního legislativního balíčku pro boj proti praní peněz a financování terorismu, který sjednotí vnitrostátní právní předpisy, a posílí tak kolektivní boj proti praní peněz v celé Unii; vítá vytvoření nového orgánu pro boj proti praní peněz a financování terorismu (AMLA); domnívá se, že prostřednictvím svých povinností v oblasti koordinace a dohledu bude hrát nová agentura v novém rámci pro boj proti praní peněz ústřední úlohu; připomíná, že praní peněz a financování terorismu jsou neoddělitelně spjata, a vyzývá Úřad evropského veřejného žalobce, úřad OLAF a Evropský účetní dvůr, aby hrály významnější úlohu v boji proti těmto jevům;
79. sdílí názor, že přepracováním finančního nařízení byla posílena ochrana zájmů EU; poukazuje na to, že oblast působnosti systému EDES byla rozšířena tak, aby zahrnovala sdílené a přímé řízení a poskytovala nové důvody pro vyloučení; vítá zavedení právního základu pro nástroj pro hodnocení rizik a vytěžování údajů, který budou používat všechny členské státy ve všech způsobech řízení; vyjadřuje politování nad tím, že obě tato opatření vstoupí v platnost až v roce 2028 a teprve od příštího VFR, takže transparentní informace o konečných příjemcích finančních prostředků EU budeme mít až za několik let a promarníme klíčovou příležitost k využití těchto údajů k posílení záruk proti korupci a podvodům;
80. oceňuje přijetí aktualizovaného akčního plánu¹ ke strategii Komise proti podvodům z roku 2019; konstatuje, že zahrnuje 44 opatření rozdělených do sedmi témat, která pokrývají zejména digitalizaci, spolupráci, Nástroj pro oživení a odolnost, celní podvody a zvyšování povědomí o etických záležitostech a boji proti podvodům;
81. zdůrazňuje, že program Unie pro boj proti podvodům je jediným výdajovým programem specificky zaměřeným na boj proti podvodům poškozujícím finanční zájmy EU a že jako složka vnější vrstvy struktury AFA poskytuje v boji proti podvodům odpovídající podporu

¹ Sdělení Komise ze dne 11. července 2023 nazvané „Akční plán Komise pro boj proti podvodům – revize v roce 2023“ (COM(2023)0405), doprovázené pracovním dokumentem útvarů Komise ze dne 11. července 2023 nazvaným „Akční plán – revize v roce 2023“ (SWD(2023)0245).

orgánům všech členských států; konstatuje, že program Unie pro boj proti podvodům má potřebnou flexibilitu, jež mu umožňuje přizpůsobovat se neustále se měnícímu prostředí boje proti podvodům, a je v souladu se sedmiletým obdobím (2021–2027) stávajícího VFR; konstatuje, že 55 % z celkového plnění programu Unie pro boj proti podvodům dosud přispělo k digitální transformaci;

82. vyzývá Komisi, aby navázala na úspěch programu Unie pro boj proti podvodům, a vybízí komisaře pro rozpočet a boj proti podvodům, aby považoval tento program za model, který by měl být prodloužen do příštího VFR, v souladu s úkolem uvedeným v pověřovacím dopise, kterým je podporovat členské státy v jejich úsilí o ochranu finančních zájmů Unie;
83. vítá první žádost o přidružení k programu Unie pro boj proti podvodům obdrženou v roce 2023 od země mimo EU, konkrétně od Ukrajiny, s níž byla vyjednána dohoda o přidružení zaměřená na její účast na programu, jež byla přijata v březnu 2024;
84. vyjadřuje znepokojení nad tím, že Komise při svém posledním průběžném hodnocení programu Hercule III zjistila, které aspekty mohly bránit dosažení účinnosti tohoto programu, zejména to, že správním orgánům některých členských států chybějí zdroje, které by jim umožnily splnit administrativní požadavky programu;
85. bere na vědomí opakované výzvy úřadu EPPO, aby byla posílena detekční kapacita příslušných složek struktury AFA, a připomíná, že v souladu se Strategií Komise proti podvodům je třeba klást důraz na analýzu údajů, která představuje nástroj pro odhalování podvodů; v této souvislosti poukazuje na význam harmonizace definic, která umožní získat srovnatelné údaje v celé EU; vybízí Komisi, aby posílila využívání systému IMS jako nástroje na podporu analýzy rizik prováděné auditory při přípravě auditních činností; vyzývá úřad OLAF, aby posílil nabídku školení pro zaměstnance Komise, včetně auditorů a příslušných aktérů zapojených do finančních toků;
86. je si vědom toho, že decentralizovaná struktura úřadu EPPO zahrnuje interakci mezi vnitrostátním právem a právem EU a mezi vnitrostátními orgány a úřadem EPPO; chápe, že úřad EPPO jedná na základě přímo použitelných nařízení EU, ale že je rovněž zapotřebí, aby byla prostřednictvím vnitrostátních právních předpisů provádějících směrnici o ochraně finančních zájmů a další příslušné akty Unie přijímána odpovídající prováděcí opatření; vyzývá Komisi, aby zajistila, že vnitrostátní právní předpisy budou plně v souladu s nařízením o úřadu EPPO a se směrnicí o ochraně finančních zájmů, aby zahájila řízení o nesplnění povinnosti a navrhla revizi těchto právních aktů s cílem zvýšit účinnost úřadu EPPO při výkonu jeho mandátu;

87. bere na vědomí výsledky posouzení souladu opatření, která členské státy přijaly za účelem přizpůsobení svých systémů nařízení¹ o úřadu EPPO, jež bylo předloženo v září 2023; vyjadřuje politování nad tím, že situace není v mnoha případech optimální a je třeba ji řešit, protože oslabuje účinnost ochrany finančních zájmů Unie prostřednictvím trestního vyšetřování; poukazuje zejména na rozdělení pravomocí mezi vnitrostátní státní zastupitelství a úřad EPPO; zdůrazňuje rovněž, že nařízení o úřadu EPPO stanoví, že případy, které mohou spadat do působnosti úřadu EPPO, je třeba tomuto úřadu oznamovat přímo a bez zbytečného odkladu; vyzývá Komisi, aby ověřovala a monitorovala, zda členské státy plně dodržují nařízení o úřadu EPPO a přímo a bez odkladu mu oznamují podezření na podvod v oblastech spadajících do jeho pravomoci;
88. je znepokojen tím, že v řadě členských států není určeným vnitrostátním orgánem, který rozhoduje v případě neshod mezi úřadem EPPO a vnitrostátními orgány ohledně jejich pravomocí stíhat jednotlivé případy, soud; vyzývá Komisi, aby ověřovala a monitorovala, zda členské státy plně dodržují čl. 25 odst. 6 a čl. 42 odst. 2 písm. c) nařízení o úřadu EPPO, který vyžaduje možnost odvolat se proti rozhodnutí vnitrostátního orgánu o určení příslušnosti k Soudnímu dvoru Evropské unie (SDEU);
89. zdůrazňuje, že současná kontrola „nezbytných“ zdrojů a vybavení evropských pověřených žalobců ze strany vnitrostátních orgánů a nezbytnost dodržovat ustanovení vnitrostátních orgánů týkající se „přiměřených opatření“ v oblasti sociálního zabezpečení, důchodů a pojistného krytí by mohla omezit autonomii a nezávislost činnosti úřadu EPPO; vyzývá Komisi, aby v nadcházející revizi nařízení o úřadu EPPO navrhla odpovídající řešení;
90. poukazuje na to, že provádění směrnice o ochraně finančních zájmů se v jednotlivých členských státech liší, což má v některých případech dopad na přeshraniční výkon pravomocí úřadu EPPO; vyzývá Komisi, aby zajistila řádné provádění směrnice o ochraně finančních zájmů a aby na základě získaných zkušeností navrhla její revizi;
91. zdůrazňuje, že čl. 25 odst. 3 nařízení o úřadu EPPO, který podrobně popisuje výkon pravomoci tohoto úřadu v případě trestných činů nesouvisejících s ochranou finančních zájmů, které jsou s ochranou finančních zájmů neoddělitelně spjaté, vyvolává právní a praktické otázky a vyžaduje další zjednodušení postupů, aby bylo možné účinně využívat právní rámec úřadu EPPO; vyzývá Komisi, aby v nadcházející revizi nařízení o úřadu EPPO navrhla odpovídající

¹ JUST/2022/PR/JCOO/CRIM/0004 – Rámcová smlouva JUST/2020/PR/03/0001 o službách právní analýzy, včetně posouzení souladu vnitrostátních prováděcích opatření, v politikách týkajících se spravedlnosti a spotřebitelů.

řešení s cílem posílit jeho schopnost vyšetřovat přeshraniční organizovanou trestnou činnost;

92. znovu opakuje¹, že úřad EPPO hraje významnou úlohu při ochraně právního státu a boji proti korupci v Unii, a vybízí Komisi, aby ve zprávách o právním státu bedlivě sledovala úroveň spolupráce členských států s úřadem EPPO; vítá účast Polska a Švédska na spolupráci s úřadem EPPO; s uspokojením bere na vědomí, že Irsko nedávno oznámilo svůj záměr spolupracovat s tímto úřadem; vyzývá vládu Maďarska jakožto jediného zbývajícího členského státu, který s úřadem EPPO dosud nespolupracuje, a to navzdory tomu, že neexistují žádné právní nebo ústavní překážky, aby s ním začala neprodleně spolupracovat; připomíná, že se široká veřejnost tím, že shromáždila 680 000 podpisů, jednoznačně vyjádřila ve prospěch spolupráce Maďarska s úřadem EPPO, což podtrhuje silnou společenskou poptávku po větších právních zárukách proti podvodům a korupci poškozujícím finanční zájmy Unie;
93. opakuje svou výzvu k zahájení výměny názorů o možném vyjasnění pravomocí úřadu EPPO v rámci jeho mandátu, jak jsou stanoveny ve Smlouvě, pokud jde o ochranu finančních zájmů Unie;
94. konstatuje, že v roce 2023 se zvýšila spolupráce mezi příslušnými aktéry, přičemž úřad EPPO a Eurojust spolupracovaly na konci roku 2023 na 26 probíhajících případech; konstatuje, že také úřad EPPO a Europol v roce 2023 účinně spolupracovaly na různých operativních záležitostech, a je si vědom toho, že tato spolupráce se v roce 2023 téměř zdvojnásobila, přičemž Europol na žádost úřadu EPPO poskytl svou podporu ve 47 případech; vyzývá Komisi, aby požádala úřad EPPO a Eurojust o upřesnění kritérií účinnosti, na jejichž základě vykonávají svou činnost;
95. vítá snahu úřadu OLAF a úřadu EPPO o posílení jejich spolupráce; je si vědom toho, že mezi oběma úřady dochází k výměně informací, aby se zabránilo souběžnému vyšetřování týchž záležitostí, a že v roce 2023 zahájil úřad OLAF 22 doplňkových vyšetřování a úřad EPPO požádal o čtyři podpůrná vyšetřování; je si vědom toho, že součinnost vyplývající z využívání doplňkových vyšetřování (bývalý čl. 12 písm. f) nařízení o úřadu OLAF) a vyšetřování na podporu (bývalý čl. 12 písm. e) nařízení o úřadu OLAF) není optimální; vyzývá Komisi, aby se při přezkumu nařízení týkajících se těchto úřadů zabývala právními a provozními příčinami současného stavu;
96. je znepokojen nedostatkem analýz a přesných informací o zpětném získávání finančních prostředků ve prospěch rozpočtu Unie, které by mělo po vyšetřováních úřadu OLAF i úřadu EPPO následovat; je si vědom toho, že dopad struktury AFA na bezpečnost občanů a na

¹ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 28. února 2024 o zprávě Komise o právním státu za rok 2023.

prosazování právního státu v Unii přesahuje rámec pouhého vyčíslování zpětně získaných finančních prostředků; zdůrazňuje však, že výsledky úsilí vynaloženého na vytvoření struktury AFA by měly směřovat k měřitelnosti a být hmatatelné, alespoň pokud jde o rozpočtové aspekty; zdůrazňuje, že při přidělování zdrojů a vymezování mandátů by měl být posuzován a zohledňován dopad opatření přijímaných na ochranu finančních zájmů Unie;

97. je si vědom toho, že Komise dosud neposkytla údaje o zpětně získaných částkách ve prospěch rozpočtu Unie v návaznosti na opatření úřadu EPPO oznámená Komisi, jak je stanoveno v čl. 103 odst. 2 nařízení o úřadu EPPO, a že tato záležitost je uvedena v pověřovacím dopise komisaře pro rozpočet, boj proti podvodům a veřejnou správu; konstatuje, že zmrazení aktiv má pro boj proti trestné činnosti poškozující rozpočet EU zásadní význam a že nějakou dobu trvá, než je možné zmrazené prostředky konfiskovat nebo získat zpět; zdůrazňuje, že se neočekává, že by se propadlé částky automaticky vrátily do rozpočtu Unie; konstatuje, že v souladu s článkem 38 nařízení o úřadu EPPO by potenciální příjmy plynoucí z opatření k zajištění a propadnutí aktiv, která přijali evropští pověření žalobci v členských státech, měly plynout zpět do rozpočtu EU a mohly by být v rozpočtu EU zaúčtovány jako účelově nevázané příjmy; vyzývá Komisi, aby s příslušnými vnitrostátními orgány uzavřela nezbytná ujednání s cílem umožnit, aby se tyto částky dostaly do rozpočtu EU;
98. poukazuje na to, že údaje o účinném zpětném získávání prostředků na základě finančních doporučení úřadu OLAF nejsou zveřejněny ve výroční zprávě úřadu OLAF ani v žádné jiné oficiální zprávě Komise; vyjadřuje politování nad tím, že jsou k dispozici pouze souhrnné údaje, v nichž se uvádí, že úřad OLAF v letech 2012 až 2023 vydal 2 299 finančních doporučení, jež se týkala celkové částky přibližně 9 miliard EUR; konstatuje, že analýza dostupných údajů naznačuje, že existuje značný prostor pro zlepšení; konstatuje, že existují velké rozdíly mezi výší prostředků, u nichž úřad OLAF doporučil, aby byly vymáhány, prostředky, u nichž Komise uvedla, že jsou vymahatelné, a konečnou částkou, kterou se nakonec skutečně podaří získat zpět; je znepokojen nízkou mírou zpětného získávání neoprávněných výdajů (u činností prováděných v rámci sdíleného řízení činí tato míra 34 %, u činností prováděných v rámci nepřímého řízení 11 % a v případě zpětně získávaných prostředků v rámci přímého řízení pouze 22 %); vyzývá Komisi, aby poskytla dostatečně podrobné údaje o zpětném získávání prostředků a posoudila důvody, které vedou k rozdílu mezi částkou, které by měly být vymáhána, a prostředky, jež jsou skutečně získány zpět; zdůrazňuje, že je třeba, aby se úřad OLAF a Komise dohodly na společných hodnotících kritériích, která zajistí větší konvergenci a jasnost, a tím zvýšily účinnost a účelnost hodnocení zpětného získávání finančních prostředků, a uplatňovaly je jednotně; zdůrazňuje, že zpětné získávání prostředků v návaznosti na doporučení úřadu OLAF a vyšetřování Úřadu EPPO je důležitým

měřítkem účinnosti AFA, a vyzývá v tomto ohledu k větší transparentnosti;

Vnější vrstva unijní struktury AFA - klíčová opatření na vnitrostátní úrovni v roce 2023

99. je si vědom toho, že úroveň, na jaké členské státy provádějí doporučení Komise, jež uvedla ve své zprávě o ochraně finančních zájmů za rok 2022, je souhrnně považována za uspokojivou; zdůrazňuje však, že mezi členskými státy přetrvávají značné rozdíly; je zejména znepokojen tím, že některé členské státy dostatečně neoznamují nesrovnalosti prostřednictvím systému IMS; připomíná, že podávání zpráv je podle stávajících nařízení povinné, a vybízí úřad OLAF, aby posílil svá opatření v oblasti dohledu a monitorování s cílem dosáhnout jednotného podávání zpráv v celé Unii;
100. vyzývá Komisi, aby monitorovala úplnost zpráv oznamovaných prostřednictvím systému IMS zeměmi, jež dostávají předvstupní pomoc, a vítá iniciativy Generálního ředitelství pro politiku sousedství a jednání o rozšíření, jejichž cílem je od kandidátských zemí vymáhat povinnost pravidelně oznamovat nesrovnalosti prostřednictvím systému IMS;
101. vybízí členské státy, aby v souladu s doporučeními EÚD oznamovaly prostřednictvím systému IMS nesrovnalosti související s Nástrojem pro oživení a odolnost; vyzývá Komisi, aby členským státům usnadnila využívání systému IMS tím, že jim bude poskytovat podporu formou školení, seminářů a výměny osvědčených postupů;
102. vítá spolupráci Švédska a Polska s úřadem EPPO, o níž bylo rozhodnuto v roce 2024, a také cíl nové irské vlády připojit se k činnosti úřadu EPPO; trvá na tom, že členské státy, které se spolupráce s tímto úřadem dosud neúčastní, tak musí neprodleně učinit, a vyzývá Komisi, aby k účasti na spolupráci s úřadem EPPO motivovala prostřednictvím pozitivních opatření;
103. připomíná, že neúčinná nebo opožděná spolupráce členských států s úřady EPPO a OLAF nebo absence této spolupráce je důvodem pro přijetí opatření podle nařízení o podmíněnosti; vyzývá Komisi, aby řádně zohledňovala veškeré informace úřadu EPPO a úřadu OLAF ohledně situací, kdy členské státy neplní své povinnosti;
104. trvá na tom, že vnitrostátní strategie boje proti podvodům jsou nejúčinnějším nástrojem umožňujícím koordinaci mezi různými celostátními, regionálními a odvětvovými orgány a mnoha místními subjekty pověřenými úkoly, jež jsou součástí cyklu boje proti podvodům; konstatuje, že v roce 2023 oznámilo 21 z 27 členských států, že mají strategii boje proti podvodům; konstatuje, že z těchto 21 členských států jich pouze deset mělo úplnou vnitrostátní strategii

boje proti podvodům¹ a jedenáct členských států má spíše pouze odvětvovou než vnitrostátní strategii boje proti podvodům; je si vědom toho, že přístup, který členské státy dnes zaujaly v rámci své strategie boje proti podvodům, se značně liší; vyjadřuje politování nad tím, že šest členských států vůbec žádnou strategii boje proti podvodům nemá; vyjadřuje hluboké politování nad touto velmi neuspokojivou situací, která ohrožuje integritu výdajů EU a podkopává důvěru občanů v orgány EU;

105. trvá na tom, že by členské státy měly prospěch z pravidelného hodnocení svých rámců pro boj proti podvodům; vyzývá Komisi, aby členské státy vybízela k provádění nezávislých nebo vzájemných hodnocení rámců pro boj proti podvodům s cílem posílit důslednost a vysoké standardy;
106. vybízí Komisi, aby navrhla vymahatelné iniciativy s cílem vyjasnit vztah a zvážit vytvoření vazby mezi přijetím vnitrostátních strategií boje proti podvodům členskými státy a vyšší finanční podpory, kterou dostávají;
107. žádá Komisi, aby v rámci přípravy revize nařízení o úřadu OLAF zahájila sledování stavu koordinačních služeb pro boj proti podvodům zřízených v členských státech; vybízí Komisi, aby plánovala aktualizaci a přeměnu jejich struktury, úlohy, povinností a mandátu; vyjadřuje politování nad nedostatečným počtem zaměstnanců ve většině koordinačních služeb pro boj proti podvodům v členských státech; zdůrazňuje, že je třeba zajistit dostatečnou úroveň odborných znalostí zaměstnanců vnitrostátních koordinačních struktur pro boj proti podvodům; vyzývá Komisi, aby vybízela členské státy k tomu, aby se těmito otázkami přednostně zabývaly, a podporovala je v tom, a to i v rámci cyklu evropského semestru;
108. zdůrazňuje úlohu, kterou hrají veřejné orgány při podpoře kultury nulové tolerance vůči podvodům, a zdůrazňuje zejména význam prevence podvodů, která má zajistit, aby k podvodům, korupci, střetům zájmů a jinému zneužívání finančních prostředků především vůbec nedocházelo; připomíná, že správné provedení směrnice o ochraně finančních zájmů přijaté dne 5. července 2017 má zásadní význam pro ochranu rozpočtu Unie, pro provádění všech politik EU, na něž jsou využívány finanční prostředky EU, a to i v souvislosti se zaváděním Nástroje pro oživení a odolnost, a pro stanovení rozsahu vyšetřování a stíhání ze strany úřadu EPPO, jehož pravomoc se odvíjí od způsobu, jakým byla směrnice o ochraně finančních zájmů provedena ve vnitrostátním právu; očekává, že vnitrostátní orgány všech členských států, včetně vlád, jednoznačně odsoudí podvody, korupci, střety zájmů a jakékoli jiné zneužívání veřejných prostředků

¹ Z těchto deseti vnitrostátních strategií boje proti podvodům jedna nepokrývá všechny fáze cyklu boje proti podvodům, jedna nemá víceletou perspektivu a dvě je třeba aktualizovat.

a zaujmou proaktivní přístup k ochraně finančních zájmů Unie prostřednictvím účinných opatření v oblastech, jako je posuzování rizik, komunikace a sdílení informací a odborná příprava zaměstnanců; vyzývá Komisi, aby prostřednictvím řízení o nesplnění povinnosti prováděla včasné zásahy, a zajistila tak jednotné provádění směrnice o ochraně finančních zájmů a účinnou odpovědnost právnických a fyzických osob a sankce vůči nim;

109. opakuje, že oznamovatelé hrají při podpoře odhalování, vyšetřování a stíhání podvodů klíčovou úlohu; je si vědom toho, že do konce roku 2023 přijalo 24 členských států vnitrostátní právní předpisy k provedení směrnice o oznamovatelích a prohlásilo její provedení za dokončené; vyjadřuje však politování nad tím, že v březnu 2023 byla Komise po analýze přijatých vnitrostátních opatření nucena Soudnímu dvoru Evropské unie postoupit případy šesti členských států kvůli tomu, že směrnici neprovedly a neoznámily svá prováděcí opatření, a požádat Soudní dvůr, aby jim uložil finanční sankce; je znepokojen řízeními o nesplnění povinnosti¹, která probíhají proti šesti dalším členským státům; vyzývá Komisi, aby zintenzivnila sledování vnitrostátních prováděcích opatření a informovala o nich Parlament; zdůrazňuje, že zajistit řádné provedení směrnice musí naléhavě i sám Parlament, jak potvrdil rozsudek Evropského soudního dvora ze dne 11. září 2024, v němž se konstatuje, že stávající rámec Parlamentu nezajišťuje vyváženou a účinnou ochranu před odvetnými opatřeními; vyzývá Parlament, aby v souladu se směrnicí o oznamovatelích okamžitě přijal přísná pravidla na ochranu oznamovatelů v rámci své vlastní instituce;
110. konstatuje, že do konce roku 2023 postoupilo vyšetřovací oddělení Evropské investiční banky (EIB IG/IN) deset případů úřadu EPPO a sedmnáct případů úřadu OLAF; je si vědom toho, že subjekty, u nichž vyšetřovací oddělení EIB shledá, že se dopouštějí zakázaných praktik, mohou být vyloučeny, tj. nebýt po stanovenou dobu způsobilé k tomu, aby jim byly přidělovány jakékoli zakázky nebo aby vstupovaly do jakéhokoli vztahu s EIB; konstatuje, že v roce 2023 tato řízení o vyloučení vedla k vyloučení pěti hospodářských subjektů na dobu nejméně tří let, zatímco pět dalších společností uzavřelo dohody o narovnání stanovující podmínky pro jejich způsobilost;

Vnější rozměr ochrany finančních zájmů EU

111. vítá reakci Komise na výzvu Parlamentu k posílení monitorování a kontroly finančních prostředků z Nástroje pro sousedství a rozvoje a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa určeného na pomoc zemím mimo EU, a to i prostřednictvím společné

¹ Zpráva Komise ze dne 3. července 2024 o provádění a uplatňování směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. října 2019 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie (COM(2024)0269).

komunikace s vysokým představitelem Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku¹; oceňuje trvalé úsilí Komise o zajištění toho, aby byla do nástrojů vnější činnosti EU začleněna protikorupční opatření; připomíná své doporučení, kterým bylo pozastavovat rozpočtovou podporu a rušit přidělené finanční prostředky zemím mimo EU, včetně kandidátských zemí, jejichž orgány zjevně nepodnikají skutečné kroky proti rozšířené korupci, aniž by byla ohrožena podpora civilního obyvatelstva; zdůrazňuje, že základní podmínkou pro všechny partnery, kteří chtějí vstoupit do Unie, je dodržování hodnot EU a závazek, že je budou prosazovat; opakuje, že přistoupení k EU je proces založený na zásluhách, v jehož rámci je každý žadatel posuzován na základě svých zásluh a splnění kodaňských kritérií; domnívá se, že při uplatňování revidované metodiky rozšíření by měl být kladen zvláštní důraz na základní reformy a v případě neúspěchu by se měly uplatňovat spravedlivé a přesně vymezené podmínky, ale i reversibilita celého procesu; má za to, že je třeba použít vhodné nástroje k zajištění toho, aby kandidátské země před vstupem do Unie i po něm prokázaly konkrétní trvalé dodržování zásad právního státu, demokratických zásad a základních práv;

112. konstatuje, že v souvislosti s ruskou útočnou válkou proti Ukrajině bude nezbytné Ukrajinu významně podporovat v současném i v příštím VFR, a s vyhlídkou na spravedlivou udržitelnou mírovou dohodu bude tato země potřebovat poválečnou obnovu, včetně služeb a reforem ústředních správních úřadů;
113. domnívá se, že by mohly být odpovídajícím způsobem upraveny tři pilíře Nástroje pro Ukrajinu a že by obnova měla být v souladu s předvstupními požadavky; poukazuje na význam úzké koordinace a spolupráce s ukrajinským koordinačním mechanismem zřízeným skupinou G7; vyzývá EU a všechny členské státy, aby zvýšily svou podporu Ukrajině a zároveň zavedly vhodná opatření na ochranu finančních zájmů EU prostřednictvím prevence, odhalování a nápravy podvodů, korupce, střetů zájmů a nesrovnalostí při využívání finančních prostředků Unie, včetně důkladnějších kontrol, na zajištění toho, aby finanční prostředky EU zasílané Ukrajině a sousedním zemím byly dostatečně monitorovány a kontrolovány a přinášely prospěch těm, kteří je nejvíce potřebují;
114. zdůrazňuje, že bezprecedentní objem finanční podpory, kterou Ukrajina v posledních letech od EU obdržela a která byla využívána za mimořádně nepříznivých podmínek způsobených probíhající válkou, vyžaduje přijetí vhodných opatření k zajištění toho, aby tyto

¹ Společné sdělení Komise a vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku ze dne 3. května 2023 o boji proti korupci (JOIN(2023)0012).

zdroje byly využívány tak, jak bylo zamýšleno, zejména pokud jsou určeny na podporu infrastruktury a osob v nouzi;

115. oceňuje práci, kterou úřad OLAF a úřad EPPO odvádějí při ochraně finančních zájmů Unie tím, že poskytují školení za účelem zvýšení správní kapacity a autonomie, vedou vyšetřování na Ukrajině a podepsaly s Národním protikorupčním úřadem Ukrajiny pracovní ujednání, které usnadní spolupráci při vyšetřování korupce; vyzývá příslušné úřady EU, aby pokračovaly ve spolupráci s ukrajinskými orgány a v jejich podpoře;
116. bere v této souvislosti na vědomí pokrok, jehož Ukrajina dosáhla při prosazování reforem týkajících se nezávislosti soudnictví, odpovědnosti, boje proti korupci a praní peněz, a to navzdory obtížným podmínkám způsobeným pokračující ruskou útočnou válkou; vybízí Ukrajinu, aby pokračovala v provádění reforem, a to i pokud jde o vliv oligarchů v politice;
117. vítá zpřísněné sankce, které EU dosud přijala vůči Rusku a které zahrnují zákaz účasti ruských státních příslušníků a subjektů na veřejných zakázkách v EU a omezení poskytování finančních prostředků EU subjektům, které vlastní nebo ovládá ruský stát; je si však vědom toho, že navzdory stávajícím opatřením mohou jednotlivci a subjekty, na něž se vztahují sankce uplatňované vůči Rusku, stále nalézt způsoby, jak sankce obcházet, a vyzývá proto EU a členské státy, aby zachovaly, posílily a rozšířily oblast působnosti a účinnost politiky sankcí vůči Rusku a Bělorusku;
118. je si vědom toho, že za účinné uplatňování a prosazování sankcí EU i za zjišťování případů jejich porušování a ukládání vhodných sankcí odpovídají členské státy a jejich příslušné orgány; poukazuje na úlohu celních orgánů a na význam jejich úzké spolupráce při prosazování jednotného vymáhání sankcí; vítá v tomto ohledu pobaltskou iniciativu v oblasti cel;
119. zdůrazňuje, že EU je největším poskytovatelem vnější pomoci palestinským uprchlíkům; zdůrazňuje, že z rozpočtu Unie musí být i nadále poskytována podpora na budování míru a stability v oblasti Blízkého východu, boj proti terorismu, nenávisti, fundamentalismu a dezinformacím a také na prosazování lidských práv, boj proti beztrestnosti a posilování dodržování zásad právního státu; zdůrazňuje, že z rozpočtu EU proto v žádném případě nesmí být podporovány činnosti, které jsou v rozporu s těmito cíli; konstatuje, že po ohavných teroristických útocích Hamásu ze dne 7. října 2023 a v reakci na obvinění ze zneužití finančních prostředků EU k terorismu provedla Komise přezkum financování a dospěla k závěru, že dosud nebyly nalezeny žádné důkazy o tom, že by peníze byly přeměňovány na nezamýšlené účely (a to ani pokud jde o podporu uvězněných teroristů), a že stávající záruky fungují dobře, avšak zároveň vyzvala k přijetí několika dalších opatření, která jsou

považována za nezbytná; připomíná, že všechny osoby, které Hamás drží jako rukojmí, musí být propuštěny; zdůrazňuje, že je důležité zajistit, aby finanční prostředky EU byly účinně přidělovány a spravovány tak, aby bylo dosaženo jejich zamýšlených cílů, a to i prostřednictvím případné kontroly ze strany úřadu EPPO, úřadu OLAF a Evropského účetního dvora; připomíná přetrvávající problém ničení projektů financovaných EU v Gaze a na Západním břehu Jordánu a vyzývá v této souvislosti k větší odpovědnosti a zárukám;

120. zdůrazňuje, že pozastavení rozpočtové podpory zemím mimo EU, včetně kandidátských zemí, je vhodným opatřením v případě, kdy nejsou přijímána skutečná opatření proti rozšířené korupci; očekává, že bude při předvstupních jednáních kladen větší důraz na boj proti korupci a na budování kapacit zřizováním specializovaných protikorupčních orgánů; žádá Komisi, aby i v případech, kdy je financování pozastaveno, zajistila poskytování pomoci civilnímu obyvatelstvu, pokud možno prostřednictvím alternativních kanálů;

121. poukazuje na význam spolupráce s mezinárodními organizacemi v boji proti podvodům; vyjadřuje politování nad nedostatečnou spoluprací některých mezinárodních organizací při zajišťování úplného, neomezeného a včasného přístupu Evropského účetního dvora k dokumentům nezbytným k plnění jeho úkolů; konstatuje, že Komise zintenzivnila komunikaci s mezinárodními organizacemi, a vyzývá ji, aby vyvinula ještě větší úsilí o zajištění přístupu ke všem požadovaným dokumentům;

◦

◦ ◦

122. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě a Komisi.